

ELOFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Nyilttér petit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1910.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Vasárnap, november 6.

Mai számunk főbb közleményei:

- A tanárkongresszus küszöbén.
- Az aradi munkapárt jelöltjei.
- Uj tér és új utcák Aradon.
- Öngyilkos grófnő.
- Hol legyenek a közös miniszteriumok?
- Kullsszatitkok.
- Az aradi üzletvezető terve a vasuti utazás reformjáról.
- Az Aradi Munkás-Otthon palotája.
- A lapos sípkák országában.
- Itélet a kihágási bíró fegyelmi ügyében.
- A jótékonyág örömmünnepe.
- Előkelő kalandornő.
- Vizsgálat Holló Lajos mandátuma ellen.
- Tarkaságok.

Operáció után.

Arad, november 5.

Két kérdés bénította meg az előző kormány és parlament munkaképességét: a bank-kérdés és a katonai kérdés. Ebbe a munkaképtelenségbe bele is bukott a kormány és teljesen átformalódott a parlament. A két kihagyott kérdés miatt az ország ügye nem haladhatott előre. Falként meredezt elöttünk, melyet megkerülni nem lehetett többé, tehát le kellett dönteni. Az előző kormány vagy nem tudta vagy nem akarta ledönteni, nem kutatjuk. Tény, hogy nőni engedte a falat, melytől aztán, akármiféle üdvös reformra gondolt volna is, nem mozdulhatott volna előre. Az ország jó érzéke, a mozdulatlanság iránt érzett és egyre növekedő averzió, megelé-

gelte ezt a sivár helyzetet, új helyzetet teremtett, új kormány köré csoportosította bizalmát, a parlament új formációját teremtette meg, hogy haladhasson előre a reformok útján.

A helyzetnek ez a tiszta pozitívuma, tehát egy nemzeti mandátum világos dokumentuma az, ami a Héderváry-kormány okos energiáját táplálta, amidőn a készfizetések kérdésének megoldásával egyidejűleg a bank-agitáció minden mérgét kivájta a testből, hogy a helyzet további rothadásának elejét vegye. A nemzeti mandátum erejéből sarjadzó kormányzati energia lehetlenné tette, hogy világ komédiájára tovább is olyan játékot lehessen folytatni a bank-kérdéssel, a mely nem méltó az országhoz és teljesen aláasta volna ama reputációnkba vetett hitet, hogy ennek az országnak józan közvéleménye nem bakugrásokkal akar előretörni, hanem a gazdasági élet egészséges fejlődési rendszerével szilárd biztonságban akar haladni. Nem *kiviaskodni* akarja azt, a mihez joga van és ha ez a jog harmonikus a gazdasági fejlődés hajszálfinom mérlegével, élni is kíván vele; de csak úgy és csakis akkor, a mikor a mérleg egyensúlyt és nem felfordulást eredményez. A kormány tehát, bölcsen, *leszorította a kérdést a politikai hatalmaskodás nagy-nagu nivójáról oda, ahová való: a gazdasági lét reális színterére.* A bank-kérdés ezzel megszűnt vesze-

delmet jelenteni az ország fejlődő érdekével számoló egészséges politikára és nem lehet többé akadály a számára annak sem, hogy a kormány a másik beteg-kérdést, a katonait is elhárítsa a fejlődés útjából.

Nem kételkedünk egy pillanatig sem abban, hogy a kormány ezt a kérdést sem akarja úgy megkerülni, hogy a nemzeti érdeket a legkisebb sérelem is érje. Amint a bank-kérdés is, nagyon helyesen, úgy volt megoldható, hogy a kihagyott fogait kellett előbb jól lereszelní, azonképpen a katonai kérdések okos megoldásának is csak ez lehet a módja. Idő-előtti volna ma erről részletekig menő fejtegetésekbe mélyedni, hiszen az ország közvéleménye különben istultontuljói meri a kérdésnek minden értékét és kinövését, de jól ismeri a kormány intencióját is, tehát nem lehet kétség az iránt, hogy itt is nyugvó pontra kerülünk majd. Eljutunk, mert minden jó érdekünk arra int, hogy eljussunk és megálljunk e kérdésben azon a ponton, amelyen a király és a nemzet a Deák és Andrássy által precizizozott szövegezésben találkozott és e találkozásnak, úgy az európai békére kiható erejével, mint a nemzet tekintélyének növelésével, jelentőségét, életrevalóságát, hivatását bizonyította már. Vajjon miféle érdekünk lehetne, a nemzet milyen egészséges ösztöne kívánhatná azt, hogy most már csak azért bontsuk meg ezt a kipróbált

Roboz lovag tűzpróbája.

Irta: Hamu.

Tavaszzsal, ha kiárad a Duna, piszkos habjai ott csobognak a csonka torony lábánál. Évszázadok óta mossa már így a hegyoldalt az öreg folyó, amely fölött sötétben mered az elmúlt idők csonka maradványa, mint egy rokkant hős, aki elábrándozott a régi dicsőségen...

A gőzhajó fedélzetéről nézem a romot. A hanyatló nap utolsó sugarai vöröstre festik ódon falait. Ugy fénylik az alkonyi légben, mintha csaták tüze égne körülötte... Mint régen!...

Sokat tudnának mesélni az öreg kövek; zavaros idők minden vihara elzúgott a romból várfal fölött. Egyszer a magyar zászló lengett az oroztatán, majd a lófarkas félhold jelezte, hogy most a budai pasa vette birtokába... Lőporos aknák ingatták falait... Öblös ágyuk pusztító golyói röpöködtek körülötte... Ma meg színes mesék vonják be falait örökzöld repkénynyel... szakitok belőle én is egy szálacska!...

I.

A csonka torony, mikor még ép volt, ormával a felhőket verdeste. Fal volt körülötte, vastag, várfal, melynek lőrésai közül nehéz ágyuk meregették öblös torkukat az ellenségre. A török — ha ő volt az ur a várban — innen sarcolta az egész környéket, míg a magyar vitézek ki nem verték onnan a turbános legényeket... Ugyenkor aztán a király kapitányt küldött a várba, hadnagyokkal és katonákkal;

ezek védelmezték a környéket a budai pasa rablóbandái ellen.

Amikor éppen harmadszor váltakozott a pogány meg a magyar a vár birtokában, a király Bende vitézt küldte oda kapitánynak nyolcszáz katonával. Ezek között volt egy fiatal alhadnagy, Roboz lovag...

Bende vitéznek nyolcszáz katonáján kívül volt egy mesés szép leánya is, aki mindenkit megigézett szépségével... De nem is volt csoda, hogy olyan nagy volt az igézete! Gyönyörű kék szemében ott csillogott a menyország minden ígérete... A haja aranyként omlott alá, a teste olyan volt, mint az alabástrom... A hangja meg éppen vetekedett a pacsirtáéval!...

Roboz lovag szíve is hangosabban kezdett verni, amikor először meglátta a szépséges leányzó. Ettől a perctől fogva rabja lett Bende llonának, aki dacára nagy szépségének, szelid és szerény volt, mint az ibolya, mely ott terem az erdők mélyében...

És Roboz lovag nem hiába epekedett a szép llonkártnak; annak is megakadt a szeme a deli vitézen. És éppen nem ellenére történt, amikor egy napon Roboz lovag odaállt a kapitány elé és így szólott hozzája:

— Vitéz kapitány uram! Kérni jöttem... llonkával szeretjük egymást és...

Bende vitéz egy cifrát káromkodott, mert hogy ez volt az ő jókedvének fokmérője és így felelt:

— Nem bánom öcsém, nincsen ellenemre, de szeretném előbb, hogy Roboz lovag kiérdemelné azt is, hogy úgy szólítsák: Roboz vi-

téz!... A kézfogót megtarthatjuk, a lakodalmat pedig akkor...

Roboz lovag örömeben felkiáltott, kipirult az arca és lelkesülten ütött a kardjára.

— Állom a próbát, vitéz kapitányom! És volna is már tervem! A budai pasa jobb kezén viseli a mi országunk pecsétjét; úgy harcsotha Buda várával. Jó lesz-e ha cserébe jeggyűrűket kérek érte a királytól?!

Bende vitéz megint egy cifrát káromkodott. — No, no, öcsém! Nehéz próba!... — mondta mosolyogva.

De Roboz lovag lelkesülten felkiáltott:

— Ha százszor oly magas is a budai vár fala, ha százszor oly erősen is őrzik benne a budai pasát, az meg a gyűrűjét: elhozom én az llonkámért!...

II.

És Roboz lovag felkészülődött a veszedelmes utra. Ötven daliás vitézt vett magához, akik önként vállalkoztak a ka'andra és elindult a fejevári országuton, Budavára felé.

Csak éjjel haladt a kis csapat: nappalra behúzódott valami sűrűbe. Csak is így érhetett észrevétel nélkül a budai hegyek közé, ahol bevettette magát az erdők mélyébe... Itt haditanácsot tartottak a leventék, amelynek merész határozatát ebbe a pár szóba lehetne összefoglalni: Magyar ember szembe néz az ellenségével. Lopni nem szokott, de magával viszi a hadizsákmányt!

Roboz lovag tehát nem törte a fejét fufangos cselekedet, hanem várta az alkalmat,

alapot, mert a hadsereg fejlődési vonalai, mint Európaszerte, ugy nálunk is megerősítést igényelnek? Talán azóta, hogy ez a fejlődési processzus Európaszerte tart, megváltozott valamire egyebütt is az államjogi viszony szemben a hadsereggel? A vagy akarta-e valaki is megbontani a viszonyt, mely hadsereg és nemzet között hatvanhét óta létezik, azzal, hogy a hadsereg fejlesztésében lépést kíván tartani más államokkal? Sőt, hiszen a honvédtüzérség felvetése, a honvédség dicséretes fejlődése, a közös hadsereg szellemének törekvő hozzásimulása a nemzet társadalmához éppen inkább azt igazolhatná, hogy e téren is a nemzeti irányzat biztosabb bázison nyugszik, ha az egészséges fejlődés útján haladunk, mintha a kérdést ott hagyjuk égve és égetve a helyzet testében. Ezt is ki kell operálni a testből és bizunk benne, hogy a Héder-váry-kormány itt is lelkiismeretesen fogja végezni a dolgát.

... Hogy azután egészséges testtel, tiszta helyzetben hozzáláthassunk a választói reform nagy munkájához.

A képviselőház mai ülése Budapestről jelentik: A képviselőház ma déli 12 órakor Berzeviczy elnöklésével ülést tartott. A kormány részéről Székely és Hieronymi miniszterek voltak jelen. A múlt ülés jegyzőkönyvének hiteljesítése után Plósz Sándor, az igazságügyi bizottság előadója beterjesztette jelentését a polgári parrandariás javaslatáról. (Eljenzés.) A Ház elhatározta, hogy a javaslatot kinyomtatja és annak idején tárgyalni fogja. Több időközi választás igazolásainak bejelentése után az elnök javasolja, hogy a delegáció ülései miatt a Ház november 16-án tartsa legközelebbi ülését. Ugron Gábor érthetetlennek jelenti ki, hogy most, a mikor az ország súlyos pénzügyi viszonyok között van, a Ház ülései ismét szüneteljenek. Ha Bécsben ülészik is a delegáció, az a 40 képviselő, a ki tagja, legnagyobb-részt mégsem vesz részt ott a tárgyaláson. Az elnök ellenőrzésre van hivatva. A többség

visszaél majoritásával, pazarolja az időt. Az üléseket mindig elhalasztja, pedig még költségve és sincs. Hieronymi kereskedelmi miniszter polemizál Ugronnal. Nem a kormány és többség az oka annak, hogy a delegáció most tárgyalja az 1910-es költségvetést. Ugronnak abban igaza van, hogy a pénzügyi helyzetet szánálni kell, a mi a múltban sohasem volt rendben. (Zaj a Justh-párton. A munkapárt vissza kiált Nagy zaj)

— A kormány — mondja tovább Hieronymi — szükségét érzi annak, hogy a költségvetést letárgyalja. Ugron Gábor válaszolni akar, de minthogy nincs jogcíme, a munkapártiak zajos derűtsége közt leül. Ezután a Ház elfogadta az elnök indítványára, hogy a legközelebbi ülést november 16-án tartsa. Ezzel az ülés véget ért.

A tanárkongresszus küszöbén

Arad, november 5.

Holnap ül össze Budapesten a középiskolai tanárság képviselete. Az első hívó szóra, ugyszólván szervezkedés nélkül, magától, önkénytelen teremtődött meg és szokatlanul erős hullámzást borzolva köröskörül, elszánt harcát készül megvívni mostoha sáfárjai ellen. Álljunk meg egy szóra e ritka szenzáció előtt. Ugy-e mindig olyképen festett a tanárság, a mint szürke igénytelenséggel végezte robotját a nevelés türelmet próbáló és a tanítás ideget fogyasztó nagy céljai körül? Ugy-e azt láttuk, hogy szabadideje fáradt óráiban tanulmányai felé hajtotta fejét és azután szelleme fölőlegét ellopta a tudomány, egyesületi élet, az ünnepies megnyilatkozások szószékén, valahányszor a társadalom és a kultúra az ingyen köszönet dus fizettsége fejében kiszolgáltotta? Gunyolva, félreértve, kismizmizve; filozófikus türelemmel szenvedte el, hogy a súlyosbodó gazdasági harcok sorában elszigetelődjék és mialatt szerencsésebb szakmák emberei felfelé törnek, ő egy szűk előrehaladás korlátjai közé zárassék.

És egyszerre másként festett a kép. Az áradat magával sodorta ezt a megölt réteget is. Igaz, hogy első lépése a szokatlan mezőn esetlen, gyakorlatiatlan volt. Megbizott a könnyű ígéretekben és első kongresszusa után

várt, hallgatott és csendesen mélézött el rövidlátó szemével a ködlő semmibe.

Ezzel éltek vissza a felette álló erők. Ezért léptek arra az utra, melyet eddig egyetlen állami csoport vezetői nem kerestek meg: a gondoskodás, megnyugtató helyett az istápolásukra bizott érdekek rosszhiszemű megbélyegzését vállalták.

Ez a szomorú fordulat okozta, hogy a tanárság egy perc alatt megcserélte köntösét, fegyvereit, érzéseit. Más lett. Új lett.

Abban a pillanatban, mikor már nemcsak törvényben biztosított status rendezése a megszabottnál kisebb adagolásra szorult és két évi szünet után újabb háromévre tolódott ki, hanem eddig élvezett könnyebbségei, a szolgálói és munkaidő is veszélybe jutottak, meg kellett szakadnia a tanárság kínos hallgatásának, a felgyülemlett keserűségnek ki kellett tönie és a rinascimento, a megújulás pompás ösztönétől hajtva, a tanárság modern szervezkedésének kellett bekövetkeznie. És a tulfeszített hurtermészetrájza szerint most már nemcsak a fizetés rendezéséért folyik a harc, de a tanárság állandó készenlétbe helyezkedik, az elhanyagolt szociális élet küzdői közé áll, hogy külső tekintélyt, külső rokonszenvet, külső megértést találva, helyezze őt egyszer és mindenkorra körülfalazza. És önérzete egész lázas hevével fordul a középiskolai ügyosztály felé, követelve annak vezető állásait a maga számára.

Rideg tények rajzolják meg a tanárság állapotát. Apponyi idejében kimondta a törvényhozás a tanárok statusrendezését: megharmadolva kerüljenek a IX., VIII. és VII. fizetési osztályba. És bevitték 30 tanárt a VII. fizetési osztályba, kiknek fizetési többletét azzal takarították meg, hogy megüresedett helyeiket a VIII.-ban nem töltötték be. Azután megrekedt ez a szomorú garasoskodás is. Az új kormány most beterjesztett költségvetése pedig még ezen a helyzeten is ront. 102 embert mutat ki a VII. fiz. osztályban olyképen, hogy az igazgatókat is a VII.-be sorozza és ezzel lehetetlenné teszi, hogy jövő esztendőben közel 1000 tanár közül egy is előlépjön. Vagy ha most ta'án a tanárokat és az eddig is a VII.-ben levő igazgatókat egyelőre nem olvasztja össze, 70 tanárnak a VII.-be, ugyannyinak a VIII.-ba való sorolá-

hogy szembe kerüljön a budai pasával. S ez az alkalom nem is váratott magára soká!

A pasa nagy vitézsége mellett költői természetű ember volt. Szeretett bolyongani az erdők sűrűjében, hol szól a dalosmadár, mint bárhol másutt. Órákig elbolyongott itt a százados-fák között s így történt akkor is, amikor Roboz lovag és kisdéd csapat szembe találkozott a hatalmas urral. ... A pasa, bár biztosságban érezte magát a budai toronyok hatalmas árnyékában, mégis vagy száz fenyves lovaggal kísértette magát, kik közül, mire felocsudott a meglepetésből, már vagy husz turbános vitéz kopogtatott a menyország kapuján.

Roboz lovag magával a pasával került szembe, aki bár javakorbéli ember volt, úgy forgatta a kardot, mint egy ifju levante. Egyik kemény csapás követte a másikat, csattogott a damaszkusi acél a küzdők kezében. ... körülöttük meg hulltak a jó török vitézek, mint őszszel a levél. ...

Roboz lovag azonban nem látott ebből semmit sem. Csak a pasát látta és annak is ujján a címeres gyűrűt. ... És egy hangot hallott csupán, mely fülebe csengett távozása óta: „Aztán visszatérjen ám kigyelmed!” És emberfölötti erővel nagyot kanyarintott kardjával a pasa feje fölött és lecsapott éppen a keze fejére, mely karddal együtt lehullott a vértől harmatos före. ... A pasa lova nagyot hörkölt, amint a meleg vér a nyaka közé zudult. Felágaskodott s megfordulva vágatni kezdett a jól ismert uton, kifelé. ...

Akkor már csak alig huszan viaskodtak a pasa vitézei közül a magyar leventékkal. Ezek is, amint futni látták a pasát, nekirugaszkodtak,

hogy minél hamarabb eltávolodjanak a magyar huszárok kardélettől. ...

Roboz lovag pedig visszaparancsolta vitézeit, fivette a fűből pára véres kezefejét és nekiéresztett kantárszáral vágatni kezdett a fejé vári országutnak. És nemsokára ki derült, hogy bizony okos dolgot volt ez így cselekedni, mert a hátuk mögött fűhűt a pasa üdöző serege, amely vagy ötszáz jó vitézből állott. Ennek pedig a fele se volt tréfa.

Roboz lovag vitézei sarkantyuba kapták hát lovaikat s így igyekeztek elérni az oltalmazó földvári várat, mely gyors lovakon nem esett messzebb három óránál. A török hiába is igyekezett elérni a száguldó csapatot. A drága zsákmánnyal saszárnyakon repültek a földvári vitézek. Hisz Roboz lovag üdvössége függött tőle! ...

Sárbogár előtt be látta a török, hogy hiába lesz minden igyekezete és még torkába rohan a veszedelemnek. Abba hagyta hát az üldözést és ha boszut nem állhatott s a drága zsákmányt nem is vihette vissza, de egész bizonyossággal megvihette a hírt, hogy e vakmerő csapat földvári vitézekből állott.

III.

Bende vitéz szörnyen elbámult, amikor Roboz lovagot és kisdéd csapatát sértetlen visszatérni látta. Bámulata pedig csodálattá növekedett, amikor az ifju lovag megmutatta neki a budai pasa véres kezefejét s rajta a címeres gyűrűt, az ország pecsétjét.

Nagyot káromkodott örömeiben a vitéz kapitány s ráült az őra vállára:

— Roboz vitéz! Kemény legény vagy! ...

S pár hét múlva vigan ropták a földvári vitézek a lakodalmi táncot. ... S a török is elküldte üdvözlését az ifju párnak, bár nem éppen jó kívánságait. Eppen áldomás idején kopogtatott a budai pasa cifra hírvívője s pergamenre ró t levelet hozott a földvári kapitánynak, mely ily módon pattogott:

„Te gyaur ku ya! Hitetlen csordád nem régiben felmerészkedett a budai begyek közé és ott rablók módjára megtámadta a hatalmas szultán helytartóját. Ugy látszik, hitetlen kutyák, már régen nem éreztétek felséges császáruk hatalmának súlyát?! Azt mondom hát nektek, hogy ne rakoncátlikodjatok és te földvári kapitány, el ne mulasszad teljesíteni minden parancsolatomat! E magányos hírvívőnek ne késlekedjél hát átaladni sárfészkeid kulcsát és jobbkezem fejt, mit rablócsordáid elraboltak. Mert különben magam megyek érte, mit pedig ne kívánj magadnak!”

A földvári vitézek mosolyogva hallgatták a haragos írást. ... Bende vitéz pedig ezt írta a levél hátára: „Egyik kéz mossa a másikat. Gyere a ballal a jobbért! Várunk! ...”

És készülődött is a budai pasa, de már nem tudott kijönni toronyos Budavárból. A győzelmis felszabadító sereg körülfogta a hatalmas falakat. Szűkült a török a kalitkában, dehogyan is gondolt már boszurát. ... Egyezerhatvanhatot írtak!

sával a 3 évre tervezett rendezést 5 évre tolja ki és mindenki érdekeit sértve, legalább 100 tanárnak reményeit végleg megsemmisíti. E rideg kezelés enyhítésére szolgálna azonban az a nemes tervezés, hogy a tanárok szolgálati ideje 30 évről 35-re, köteles heti óraszám pedig 18-ról 20-ra emelkedjék és ezzel minden intézetben 2 tanárral megapadjon a létszám. Gyönyörű és nemes balzsam az ütött sebeken!

E dolgok hozták a tanárságot forrásba. Ezek készítették felszólalásra. És mi volt a válasz? A tanárságot félhivatalos nyilatkozatban dezavualták, a valóságot ferditésekkel eltakarták és a többi tisztviselők ellenmondását sugalmazták. Egyik nagy napilapunk — holt a sajtó kivétel nélkül a tanárság pártjára állott — a napokban közzé is tette a visszhangot, egy állami tisztviselő türelmetlen kifakadását a tanárság ellen. Ime a divide et impera közepkori csodaszere megint előállt vigyorogva. Uj ellenségek, hiva, szólítva, mérges indulatokkal megrakodva.

De most már minden, ez is hiába! A tanárság megmozdult, a közvélemény melléje állott. A tanárkongresszus higgadtan, de megalkuvás nélkül, bizik és leszerelhetlenül követelni fogja a minimálisra leszállított jogos követelések teljesítését. Ha igazat kap — mert se győzni, se veszteni nem akar, csak igazat követeli, — akkor egy pezsgő, eleven tanügyi és kulturális teremtés következik. Ha pedig a néhány százezernyi koronát nem kaparják ki a hadügyi milliók zsákja mellől, ha szerzett jogait elcsikarják tőle, akkor... no hát akkor is felemelt lélekkel fogja a gondjaira bizott lelki kincseket gondozni, változatlanul fogja a tudomány halmozódó értékeit meghódítani, de harcot kezd, kiegyenlíthetetlen szívós küzdelmet, de a rideg társadalmi önzéstől elfordulva, minden önzetlen és ingyenes tevékenységet abba hagy, kioltja lámpáit, elfojtja forrásait és csendes jóéjszakát mond a kéregető kórogatónak.

A mérleg áll. Egyik serpenyőjében a derült munka, az önzetlen kulturális szolgálat varázsvesszeje; a másikban az elkeseredés, az elzárkózás, a harc nehéz sulyai. Melyik fog győzni? Egy kis jólétek, egy latnyi igazság, egy por-szemnyi megértés kell a jobbik serpenyőbe és az ólom hatalma megtörött. Mi a megnevezhetetlen nemzeti értékek, a kifejezhetetlen kulturális kincsek érdeke? Talán nem igaztalanul állítjuk: a varázsvessző nemes győzelme.

VÁROS ÉS MEGYE.

Kiterjeszhető-e a vízvezeték? A város jogügyi bizottsága ma délután ülést tartott. A bizottság a tanács megkeresésére megvitatta vajjon a városnak joga van-e a vízvezetési hálózat kiterjesztésére, vagy pedig kényszerítheti a vízműtársaságot a kiterjesztésre, mint hogy a szerződés 10 pontja szerint ha valamely utca hátszajdonosainak kétharmad része kéri a vezeték, a társaság azt elkészíttetni köteles. Jegessy Károly dr. ismertette Reicher Károly főügyész jogilag szilárdan fölépített szakvéleményét, mely a bizottság minden tagjánál őszinte elismeréssel találkozott. Az éles jogi megvilágítás után egyhangulag mondotta ki a bizottság, hogy a per folyamata alatt a vízvezeték kiterjesztésére sem a társaság nem kényszeríthető, sem a városnak nem célszerű új vezeték felépítése, mert ez komplikált kártérítési perre vezetne. Megjegyezzük, hogy a kérdés megvitatása feleslegessé vált, mert éppen ma jelentette a mérnöki hivatal a tanácsnak, hogy a Orezy, Munkácsy-utcai, továbbá a Nagyvárdi és Pécskai-úti hátszajdonosok megkér-

deztetvén, vajjon óhajtnák-e a vízvezetési hálózatot, csak elenyésző csekély számban feleltek igennel. Így tehát a vízmű szerződés 10. ik pontjának feltételei fal sem elevenedtek.

Az aradi üzletvezető terve a vasúti utazás reformjáról.

(Husz zóna. — Öt millió korona új bevétel. — A kereskedelmi miniszter köszönete)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 5

A minap közöltük Marx János Máv. vasutigazgató nyilatkozatát, a melyben kielenti, hogy a most érvényben lévő vasúti utazási díjakat meg fogják változtatni, a zónarendszert reformálják s emelik a díjakat. Mi arról értesültünk, hogy az új szállítási reformtervre vonatkozólag Sztankovics Miklós aradi üzletvezető memorandumot dolgozott ki, s ez alapon fogja a kereskedelmi kormány a vasut igazgatósággal egyetemben az új szállítási díjszabást megállapítani.

(Az üzletvezető nyilatkozata.)

Felkerestük ez ügyben Sztankovics Miklóst, aki a következőket volt szíves mondani:

— Én még 1902-ben kidolgoztam egy terjedelmes reformtervezetet az új díjszabásra vonatkozóan s táblázatokkal, ábrákkal fölszerelve fölvittem néhai Hegedűs Sándor akkori kereskedelmi miniszterhez, aki azonban visszaadta a tervezetet állítása szerint azért, mert nem foglalkozott a zónadíjszabással. Nekem azonban erős hitem volt már akkor, hogy Baross Gábor epochális alkotását reformálni kell, mert az állam nem bírja el a vasut folyton növekvő anyagi igényeit. Tervezetemet 1905-ben benyújtottam Láng Lajos akkori kereskedelmi miniszterhez, aki gondosan áttanulmányozta s azt mondta, hogy a zónát tényleg reformálni kell, de nem husz zónára kell beosztani a vasúti hálózatot, — amint én tervezem — hanem csak tizenhatra. Ezt a tizenhat zónát Láng tudvalevőleg életbe is léptette, de egyúttal nekem meglehetősen köszönő levelet küldött tervezetemért. Az én tervem szerint az állam évenként csaknem öt millió koronával több jövedelemhez jutna mint amennyi most van. Ezt az összeget a Máv. alkalmazottainak fizetési kiegészítésére lehetne fordítani. Mert a mostani, a világon a legolcsóbb utazási rendszer egyszerűen abszurdum. Úgyes családok hosszú utakat megtehetnek ingyen a mostani zónarendszer mellett. Ha valaki például Budapesten jegyet vált Brassóig, akkor Aradon nyugodtan leszállhat s valamely barátját tovább utaztathatja Brassóba az ő jegyével. Ugyanis Aradon fölváltják a kalauz személyzetet s így nem ismerik meg, hogy ugyanazzal a jeggyel más utazik. Persze, ez az utazás sokkal olcsóbb, mintha két jegyet vennének. Ezt a rendszert nem lehet tovább föntartani s úgy értesülök, hogy a kereskedelmi miniszteriumban, meg a Máv. igazgatóságában az én régi tervem alapján folynak a tanácskozások a husz zóna életbeléptetése iránt.

(Sztankovics tervezete.)

Sztankovics üzletvezető volt szíves rendelkezésünkre bocsátani értékes tervezete egy példányát, melyből kivonatolva következőket közöljük:

A magyar kir. államvasutak vonalain érvényes zónadíjszabás reformtervezete:

1889. évi augusztus 1-én, amikor néhai

bellusi Baross Gábor volt kereskedelemügyi magyar kir. miniszter a magyar kir. államvasutak vonalaira érvénybe léptette a személyzónadíjszabást, ámulat és megütközés fogott el mindenkit. Ámulat a tény nagyszerűsége és megütközés annak merész volta miatt. Ugy vasúti, mint kereskedelmi szakkörökben Barossnak ezen mondhatni céltudatos ténye fölött valóságos irodalom fejlődött ki úgy mellette, mint ellene s az egekig magasztaló dicsőhymuszok váltakozva kicsinylő s elítélő bírálatokkal szinte lavinaszerűleg szaporodtak. Az elítélő és kicsinylő bírálatok azonban csakhamar elmúltak, amikor a magyar kir. államvasutak igazgatósága közzétette 1890. évi üzleteredményét, amely az 1888. évi évvel szemben a személyforgalomra nézve 127%, a bevételéknél pedig 130% emelkedést mutatott. Ezen kedvező eredmény a következő években még emelkedett, amennyiben 1895. évben a személyforgalom az 1888. évvel szemben 235% al, a bevétel pedig 50% al, 1900-ban pedig a személyforgalom 228% al s a bevétel 64% al volt nagyobb.

A kedvező eredmények dacára is azonban úgy a bel- mint a külföldi szakkörök mindenkor idegenkedtek a Baross-féle zónadíjszabástól, annak a XIV. ik zónára vonatkozó határozmányai miatt. S ha alapjában vesszük a dolgot, ezen idegenkedés teljesen indokolt volt, mert hiszen a XIV. zónára nézve meghatározott menetdíj körül belül a 250 km. távolságnak felelt meg, s mégis 226 km.-től 600 km., sőt további távolságra is érvényes volt, amely körülmény úgy pénzügyi, mint nemzetgazdasági szempontból tekintve valóságos anomália. Ha azonban figyelembe vesszük azt a nagy és nemes célt, amelynek elérése kiinduló és sarkpontját képezte Baross minden törekvésének, hogy t. i. Budapestet, az ország fővárosát, világvárossá emelje, a külföldi tőkéket magyarországi befektetésekre ösztökélje, felvirágoztassa a magyar ipar- és kereskedelmet, meggyorsítsa az ország haladását, Fiumét s a magyar tengerpartot meghódítsa s közelebb hozza az ország szívéhez, kereskedelmi összeköttetésünket a balkán államokkal intenzívebbé tegye, a magyar iparcikkeknél minél távolabb es kedvezőbb piacot szerezzen; s ha ehhez még figyelembe vesszük azt is, hogy Baross ezen intencióinak megvalósítását a XIV. zóna rendkívül olcsó díjtételek segítségével nagy részben keresztül is vitte, Baross nagy szelleme előtt önkénytelenül is meg kell hajolnunk. De nemcsak a fővárost emelte Baross, hanem a szomszédforgalomra nézve megállapított rendkívül olcsó díjtételek segítségével felvirágoztatta a nagyobb vidékek és a megyék göcpontjait és székhelyeit is, mert hiszen a magyar kir. államvasutakon a legutóbbi üzletévekben szállított 33-34 millió utas közül 14-16 millió, tehát kerek 45% a szomszédos forgalomra esik.

Most, amikor előttünk van a zónadíjszabás bámulatos eredménye, előttünk fekszik a zónadíjszabás révén világvárossá fejlődött Budapest, s látjuk, hogy a célok, amelyek elérhetése érdekében Baross a zónadíjszabást életbe léptette, immár nagyrészt elérték, önkénytelenül is felmerül előttünk, szakkörök előtt az a kérdés, hogy vajjon megtagyható-e a Baross-féle zónadíjszabás ezután is eredeti alakjában, avagy megszüntessük-e a magyar kir. államvasutak vonalaira a 250 km. távolságon túlna eső ingyenszállítást?

Szak- és nemzetgazdasági szempontból tekintve a dolgoz, határozottan azt kell mondanom, hogy a reformálásnak feltétlenül meg kell történnie. A reformálás szükségességének további bizonyítékát találjuk az osztrák államvasutaknál is.

Az osztrák államvasutaknál eredetileg az ugynevezett krajcár díjszabást léptették életbe, hasonlóan ahhoz, a milyen a Németország éjszaki vasutnál még ma is érvényben van, még pedig: személyvonatoknál km.-ként 2, 4 és 6 fillér gyorsvonatoknál km.-ként 3, 6 és 9 fillér. Mikor azonban az osztrák államvasutak hivatalnokainak és többi alkalmazottainak fizetését felemelték, illetve szabályozták, a személydíjszabás díjtételeit a 600 km.-ig terjedő viszonylatokra jelentékenyen felemelték úgy, hogy a nagyobb távolságok felé csökkenőleg véve a díjtételeket, azok ma ekként érvényesülnek: személyvonatoknál 2.25 — 2.66 fillér, 4.28 — 4.62 fillér, 7.28 — 7.66 fillér. gyorsvonatoknál 3.27 — 3.62 fillér, 6.32 — 6.70 fillér, 10.84 —

10.72 fillér. Szakszempontról az a nézetem, hogy a távolsági forgalomnál annak az elvnek kellene érvényesülnie, hogy a növekedő távolsággal kilométerenkénti apadó egységarak volna megszabandók. Ez az úgynevezett *parabolikus dijszabás*. Ezen elv azonban nemcsak, hogy nem érvényesül a magy. kir. államvasúti zónadijszabásnál, hanem ellenkezőleg az I től a XI zónáig a növekedő távolsággal a kilométerenkénti egységarak is növekednek. A zónadijszabás I. osztályu alacsony menetdíjainak emelését célszerűség szempontjából mellőzödnek vélném, (épp úgy mint a munkások skálitását) a mennyiben az I. oszt. kocsi legkevésbé vannak kihasználva, már pedig kívánatos volna, hogy azt minél több utas vegye igénybe, hogy az I. oszt. utáni jövedelem ekként szaporíttassék.

Ezek előrebocsátása után reátérek a magy. kir. államvasutak vonalaira érvényes zónadijszabás reformjára vonatkozó javaslatom tervezetére. Mindenekelőtt azon véleményemnek kell kifejezést adnom, hogy a reformdijszabásban a jelenleg érvényben levő dijszabással szemben azon kellékeknek kell érvényesülniök, hogy a növekedő távolsággal apadó kilométerenkénti egységarak legyenek megszabva, s az utasoknak 250 km.-en túl való ingyen szállítása megszüntetessék, hogy így eljuthassunk a parabolikus dijszabáshoz.

A magy. kir. államvasutaknál a következő kilométerenkénti egységdíjtételeket terveztem: összes díjtétel kilométerenként I. o., II. o. III. o. személyvonatoknál 7.2, 4.8, 3.0 fill. I. o., II. o., III. o. gyorsvonatoknál 9.6, 6, 3.6 fill.

De miután ezen normaldíjtételek jóval magasabbak, mint jelenleg érvényben levő M. Á. V. zónadijszabásban I-től bezárólag az V. zónára alkalmazott kilométerenkénti egységdíjtételek, a reformdijszabásba az első öt zónára a jelenleg érvényben levő kilométerenkénti alacsonyabb egységdíjtételeket vettem át. Ellenben mivel a fentebb megállapított normalegységdíjtételek alacsonyabbak a jelenlegi zónadijszabás VI től bezárólag a XII. zónára érvényes díjtételeinél, ezen hét zónára az új alacsonyabb egységdíjtételeket alkalmaztam.

A 201 km.-től 225 km.-ig terjedő régi XIII zóna helyébe a 201 km.-től — 250 km.-ig terjedő új XIII zónát állítottam, s ennél a zónánál a kilométerenkénti egységarakat 3%-kal csökkentettem. A 226 km.-nél kezdődő régi XIV. zóna helyett 251 km.-nél kezdődőleg 600 km.-ig 55—50 km. hossza XIV—XX-ig hét új zónát állítottam fel. Ezen új XIV—XX. zónákra vonatkozólag a normalegységdíjtételeket fokozatosan apasztottam 6, 9, 12, 16, 20, 25, és 30% kal s ez alapon XIV—XX-ig minden egyes zónára nézve új kilométerenkénti egységdíjtételeket állítottam fel. Azon utasok, a kik eddig a régi XIV. zónás jeggyel utaztak, a reformzónadijszabás életbe lépése esetén az új XIV—XX. zónák között fognak megoszlani.

A reformzónadijszabás eredményeként 4.7 millió korona bevételi többlet állana rendelkezésünkre. Nemzetgazdasági szempontból ezen, a polgárok minden jogtalan megterhelése nélkül elérhető 4.7 millió korona bevételi többletet az államnak nem szabad elutasítania!

Nem kapnak fizetést a cseh képviselők. Prágából táviratozzák: A cseh tartománygyűlési képviselők számára nagy meglepetést hozott a november elsejei évnegyed. Mikor a képviselők megjelentek a tartománygyűlés pénztáránál, ott tudtukra adták, hogy sem házbérik, sem a diétájuk nincs kiutaltványozva. Lobkovitz herceg a tartományi főmarsall ugyanis kijelentette, hogy a csehországi szomorú tartományi pénzüszonyokra való tekintettel a képviselők nem kapnak sem fizetést, sem házbéret.

A képviselők felháborodottan tárgyalják az esetet és azt mondják, hogy a kormány ezzel is nyomást akar gyakorolni az obstrukciós cseh pártokra.

A lapos sipkák országában.

— *Berlini levél.* —

Oderbergen | túl kezdődik a lapos sipkák birodalma. A vonatra felugrik egy zöld egyenruhás ur, kard van az oldalán, lapos sipka a fején, megáll a fülke ajtajában és csak ennyit mond:

— Zollrevision!

Ettől a pillanattól kezdve aztán nem látsz mást, csak lapos sipkát. Csak a fej változik, vagy a sapka színe, de az alakja ugyanaz marad, akár a dienstman, akár a tejes kocsis, a villamos kalauz, autobusz (itt kraftwagen a neve) sofőr vagy iskolás gyerek, muzeumi őr, vagy az Adlon szálloda portása hordja. De hord mindenki. Egyforma kerek, lapos fekete ellenzós sipkák, egyforma emberek. Tiszták, rendesek, szabályosak, mindenki tudja a dolgát, nem tulságosan gorombák, nem tulságosan udvariasok. A rendőr megadja az utbaigazítást, a pincér felségíti a kabátodat, ha nincs is melegegdedve a borralalóval, de ha véletlenül letaszitanak a Friedrich-strassen a járdáról, vagy az omnibuszon meglök valaki a könyökével, nem hangzik el föltétlenül a

— Verzeichen, vagy Entschuldigen!

És nem is várják. A nagy, lázas forgatagban, mely végig hűmpölyög a világ első városában, (a németek legalább így nevezik) nincs idő a tulságos udvariaskodásra. A villamos nem vár, a Stadtbahn, amely a külvárosi részeket összeköti a centrummal, mindenütt csak félpercre áll meg, még az omnibuszok is, amelyek Budapesten csigalassúsággal haladnak előre, itt mintha szárnyakat kapnának. Igaz, hogy nem is állnak meg sehol. Asszonyok, emberek, gyerekek úgy ugrálnak fel rájuk. És a villamosra is és az autobuszra is. Ki van ugyan irva, hogy tilos, de ezzel nem törődik senki. Hallgatag megállapodás jön létre az emberek közt, mert mindenki siet és minden pillanat drága. Azért baj ritkán történik. Nem lehet megállni minden utcasarkon!

Igen, ez a sietés, ez a rohanó előretörtetés, ez tette őket a világ első nemzetévé. Látnak a célt, tudják az eszközöket, tudják mit bírnak és milyen erős az ellenfél. A francia? Nem, a francia megszünt ellenfél lenni. Vele 70-ben leszámoltak végleg, örökre és eszük ágába sem jut, hogy valaha lekerülhet a *Siegessäule* oldaláról az a négy nagy bronz-csoportozat, amely a német „Glorie” egy-egy darabja és amelyen letéporva fekszik a francia kokárda. Nem a francia az ellenfél, hanem a britt. Aki egyelőre ugyan még „for”-ban van, mert jóval előbb is kezdett hozzá, de nem sokáig lesz az. A „made in Germany” minden Dreadnoughtok dacára diadalmasan nyomul előre és nem a német gyárkémények lesznek azok, amelyek füstölögni megszűnnek, ha kenyértörésre kerül a sor.

A gyárkémények füstölögnek, de érezni nem lehet őket. És míg Budapesten a szalonbutort hármaz szövettakaróval kell bevonni, mert a faredőnyökön át is beszívódik a kormos füst és könyörtelenül megeszi őket, ez a gond, ez a félelem itt ismeretlen. Itt nincs füst, itt nincs bűz, minden világos, fényes, tiszta, ragyogó. Az automobil-locsolók és seprők hajnali háromtól járják az utcákat. Itt nem spórolnak a vízzel. Mikor az ember reggel kilép a kapun, azt hiszi, hogy egész éjjel esett az eső.

És félelmetesen nagyszerű rend uralkodik. Az elevenen lüktető süngés-forgásban harmonia és szabályosság van. Mindenki tudja hova menjen, merre tartson, mindenütt jelzőtáblák irányítanak, hogy jobbra tart-e vagy balra és ki-világított térképek mutatják a földalatti villamos utját. A rendőr felemeli a kezét, egyszerre megáll minden és villamos, droschke, messenger boy, tricikli és magánfogat türelmesen várja, míg felhangzik a sipjel:

— Der Weg ist frei!

És ugyanez a rend uralkodik mindenütt, a lapos sipka birodalmában. A vasutól kezdve, ahol a helyek meg vannak számozva és ha egyszer a kalauz kiadta a jegycédulát, nincs a világon senki, aki azt elfoglalhatná, a vendéglőkön át, ahol számozott asztaloknál számozott pincérek szolgálnak ki, a muzeumokig, az egyetemekig mindenütt ugyanaz a nagyszerű rend, ugyanaz a szabályos egymásutánja az embereknek és a dolgoknak. Nincs túlekedés,

nincs tolkodás. Nincsenek heves vitatkozások, szóváltások. A kalauz elkialtja magát:

— Alles ist voll!

Es erre engedelmesen leugrik az is, aki valahogy helyet szorított magának. Nem létezik az, ami nálunk, hogy ahol egy ember elfér, ott kettőnek is jut hely. Várjon az a második, amíg sorra kerül. Ha pedig türelmetlen és követelődző, rögtön ott terem a rendőr és ártalmatlanná teszi a rendbontót.

Aki rendet és fegyelmet akar tanulni, az jöjjön el a lapos sipkák országába.

Vörös László.

TANÜGY.

Panasz a kultuszminiszter ellen.

— *A jogügyi bizottság véleménye.* —

— *Az Aradi Közlöny tudósítójától.* —

Arad, november 5.

Megirtuk, hogy Arad város iskolaszéke legutóbb tartott ülésén foglalkozott a kultuszminiszternek azzal a leiratával, melyben meghagyja a városnak, hogy haladéktalanul irjon ki pályázatot a Ferenc-téri polgári iskola rajztanári állására és hogy az iskolaszék nem tett eleget ennek a rendelkezésnek. A jogügyi bizottság véleményét kérte ki, mert úgy látta, hogy panasznak van helye a miniszter meghagyása ellen a közigazgatási bírósághoz.

A jogügyi bizottság ma délután Kádás Kálmán főjegyző elnöklésével tartott ülésén foglalkozott a kérdéssel. Jegessy Károly dr. tiszti ügyész adta elő az ügyet. Két kérdést vetett fel: 1. Jogosítva van-e a kultuszminiszter Balla megválasztását jóvá nem hagyni? 2. a miniszternek a pályázat kirását elrendelő leirata ellen van-e jogorvoslatnak helye, élhet-e panasszal az iskolaszék vagy a város közönsége a közigazgatási bíróságnál.

Jegessy dr. az első kérdésre igennel, a másodikra nemmel felelt. A miniszter erősíti meg azt a tanítót, akit államsegélyt élvező iskolába választ meg az iskolafentartó hatóság és minthogy a Ferenc-téri polgári iskolához évi harmincezer korona építési segélyt ad a közoktatásügyi kormány, a miniszternek van fenntartva a megerősítés joga. A közigazgatási bíróságokról hozott törvényből pedig azt bizonyította Jegessy dr., hogy panasznak nincs helye, mert Balla esete nincs takszative felsorolva abban a szakaszban, mely megállapítja a panaszra alkalmas intézkedéseket. Azt javasolta, hogy ilyen értelemben hozzon határozatot a bizottság, mert ebből kár a városra vagy iskolaszékre, közigazgatási bizottságra nem háríthat, mert a miniszter intézkedéseiért ezek nem lehetnek felelősek.

A bizottság Múlek Lajos dr., Steinhardt Mór dr., Rosenberg Miksa dr. Schwartz Jenő dr. és Nagy Sándor dr. felszólalásai után mellőzte az ügyészi indítványt és azt javasolja az iskolaszéknek, hogy éljen panasszal a miniszter rendelkezése ellen, mert az a törvényt szem elől tévesztette.

(Érdekesnek tartjuk itt annak konstatacióját, hogy nem állhat meg Jegessy érvelése, mert Ballát 1908. október 15-én választották meg a Kazinczy-utcai iskolába második rajztanárnak. Ennek az iskolának tudvalevőleg nincs s nem is volt államsegélye. Akkor még nem tudták, hogy Ballát az államsegélyes Ferenc-téri iskolához, vagy a Kazinczy-utcaihoz osztják-e be. Csak 1909. szeptemberben dőlt el, hogy Balla a Ferenc-téri iskolához jut. Ez a tény megdönti Jegessynek a kultuszminiszter jogáról elmondott véleményét.)

ITÉLET

a kihágási bíró fegyelmi ügyében.

— Ezer korona bírság. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 5.

Arad város közigazgatási bizottságának fegyelmi választmánya ma délelőtt Urbán Iván főispán elnöklésével ülést tartott és ott Bedő Árpád dr. kihágási bíró ellen június hónapban megindított fegyelmi eljárást befejezte és ítéletet hozott. Bökényi Arisztid aljegyző ismertette az eljárás folyamán összegyűjtött adatokat és az ezek alapján készült tiszti ügyészi javaslatot. A választmány hosszabb vita után elfogadta Reicher Károly főügyész javaslatát; megállapította, hogy Bedő dr. oly fokú fegyelmi vétséget követett el, mely a törvény szerint megengedett legmagasabb mértékkel sújtandó és ezért ezer korona pénzbírságra ítélte Bedő Árpád drt.

Bedő dr. ellen Varjassy Lajos polgármester javaslatára a közigazgatási bizottság azért indította meg a fegyelmi eljárást, mert ez egy kihágási ügyben törvény által meg nem engedett időben és a tanácsnak már másodfokban meghozott ítélete után elfogadta a perújítási kérelmet.

Garai Károlyt, egy aradi éjjeli mulató tulajdonosát és annak feleségét, született Grósz Rózát, az aradi kihágási bíróság ez év február havában közegészségügyi kihágásért egyenként százhusz korona pénzbüntetésre és tizenöt napi elzárásra ítélte. Ezt az ítéletet a városi tanács, mint másodfokú kihágási bíróság, jóváhagyta. A megbüntetett házaspár a bírságpénzt lefizette, de a tizenöt napi elzárás kitöltésére betegsükkre való hivatkozással halasztást kértek. Időközben a házaspár a per újrafelvételét kérte a kihágási bíróságtól, ezzel a kérelmükkel azonban elutasították őket. Május havában a házaspár újra megpróbálkozott a per újrafelvételével, most azonban eredménnyel, mert Bedő Árpád kihágási bíró helyt adott az újrafelvételi kérelemnek és új tárgyalást tűzött ki. Az új tárgyaláson azután Bedő Árpád felmentette a házaspárt az ellenük emelt közegészségügyi kihágás következményei alól. A felmentő ítélet folytán Garai és felesége kérvényt adtak be a városi tanácshoz, amelyten a régebben befizetett kétezernyolcvan korona büntetéspénz visszautalásukért.

A tanács értesítette őket, hogy a városi pénztár semmiféle pénzt vissza nem fizet, hanem ellenkezőleg, feltívja a kérvényezőket, hogy tizenöt napi jogerős fogházbüntetésük megkezdése iránt azonnal jelentkezzenek a rendőrségnél.

A tanács eme határozatát azzal indokolta, hogy Bedő Árpád dr. kihágási bírónak az eljárása helytelen volt, mert egy olyan kihágási ügyben, amelyben egy ízben már elutasították az újrafelvételt, újrafelvételnek helye többé nincs. De ha már új ítéletet hozott a községi bíró, azt hivatalból kellett volna felterjeszteni a tanácshoz, amit azonban Bedő elmulasztott.

A házaspár ezek után táviratilag fordult panasszal Khuen Héderváry Károly gróf belügyminiszterhez, az ügyük sürgős felülvizsgálatát kérték, mert szerintük a tanács törvényellenesen járt el ügyekben.

A belügyminiszter a tanács rendelkezését hagyta jóvá. A miniszteri leirat megérkezése után indult meg a fegyelmi eljárás Bedő dr. ellen. A polgármester Angel István dr. aljegyzőt bízta meg a vizsgálattal, aki Bedőt kihallgatta és védekezését jegyzőkönyvbe vette.

Bedő a maga eljárásának törvényes voltát úgy akarta bizonyítani, hogy a tanács ellen

emelt vádakat, „tudatlanságot, törvények szándékos mellőzést, az 5 üdözést” vetvén annak szemére. A fegyelmi választmány ítéletének meghozatalánál Bedő dr. eme magatartását súlyosító körülménynek vette.

Az Aradi Munkás-Otthon palotája.

— Aradi orvosok adománya. — Gyűjtés Amerikában. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 5.

Az aradi Munkás-Otthon vezetősége nagy igyekezetet fejt ki Otthonának építése ügyében. Napról-napra érkeznek újabb adományok Varga Ferenc titkár kezébe, Podor és Reisinger építésszek pedig a tervezésekkel teljesen elkészültek. Hogy az aradi munkások Otthona milyen kiterjedésű lesz, fogalmat alkothatunk abból, hogy az épület egy nagy sarok emeletes ház lesz, gőzfűtéssel. Az építkezéshez 370,000 drb téglá, 400 métermázsa mész 56 köbméter fenyőfa kell. Lesz két egy-egy szobás gondnoki lakás, egy 1500 embert befogadó nagyterem színpaddal, 3 könyvtár szoba, 3 előadói terem, a női a különböző tanfolyamokat tartják; fürdőszoba és szálló az átutazó iparos és kereskedő segéd részére, két nagy társalgó és játék terem és 6 különböző irodahelyiség, az udvaron pedig tornaterem. A Munkás-Otthonnak a legnagyobb hasznossága abból is kitűnik, hogy nem szabad majd benne szeszes italokat eladni.

Adakozásokból eddig mintegy 25 ezer korona jött össze. Az építkezés bele fog kerülni 100 ezer koronába. A Munkás-Otthon vezetőségének még 7-8 ezer koronára van szüksége, hogy az építkezést megkezdje, a többi összeget valamelyik pénzintézetől fogja beszerezni amortizációs kölcsönképpen, melyre már eddig is van három tekintélyes pénzintézetől ajánlat. Az építkezéshez a tavasszal kezdenek, amikor már a város készen lesz a földmunkálatokkal.

Igen érdekes és modern gondolkodást tanúsító levél kíséretében adták át az aradi orvosok adományukat a Munkás-Otthon vezetőségének.

A levelet az alábbiakban közöljük:

Az aradi Munkás-Otthon vezetőségének Helyben.

Engedje meg a tek. Vezetőség, hogy a nekem kézbesített 22-ik számú gyűjtőívet az aláírt 1100 korona, azaz ezerszáz koronával mellékelten ezennel visszaszármaztassam. Ezen alkalommal van szerencsém az adakozók azon hő kívánságát tolmácsolni, hogy az aradi Munkás-Otthonon mielőbb felépüljön, hogy az ipari munkások saját házukban terjesszék a mindnyájunknak oly szükséges és áldást hozó kultúrát. Midőn jelen soraimmal még arra kérem az ipar munkásait, tekintsenek minket, a szellem munkásait testvéreinknek és forduljanak bizalommal hozzánk a jövőben is, mert csak kölcsönös szeretettel és bizalommal lehet országunk népeit egy szebb és jobb jövő elé vinni. Maradok kiváló tisztelettel Arad, 1910. nov. 2. Herman I. Károly dr.

Az adakozók névsora a következő: Herman I. Károly dr. 100 kor., Bácskay Béla dr. 100 kor., Singer János dr. 50 kor., Leitner Ernő dr. 50 kor., Lakatos Izsó dr. 100 kor., Fényes Samu dr. 50 kor., Mann Adolf dr. 50 kor., Werner Miksa dr. 50 kor., Hercz Arnold dr. 100 kor., Schreiber Vilmos dr. 50 kor., Polónyi Jenő dr. 50 kor., Stuklich Tivadar dr. 50 kor., Grossmann Emil dr. 50 kor., Hecht Adolf dr. 50 kor., Borsos Béla dr. 50 kor., Issekutz László dr. 50 kor., Keppich Jakab dr. 50 kor., Köpi János dr. 50 korona. Összesen: 1100 korona.

Varga Ferenc titkár a mai nap folyamán levelet kapott Perveller Jakabtól New-Yorkból, aki a waggongyárban dolgozott mint asztalos

és két hónapja van kint; odakint is nagyobb szabású gyűjtést indítanak meg az aradi Munkás-Otthon alapja javára.

A tervezetből megállapítható, hogy az aradi munkások nem valami kis ház építésével foglalkoznak, hanem igazán a mai modern kor igényeinek megfelelő Otthont akarnak építeni. Megérdemlik a munkások, hogy mindenki támogatásával adják a vállalkozásukhoz és abba a kellemes helyzetbe hozzák a vezetőséget, hogy a szükséges 8 ezer korona minél előbb együtt legyen.

Uj tér és uj utcák Aradon.

Érdekes városrendezési tervet.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 5.

Figyelemreméltó tervet pendített most meg Darvas Lajos államépítészeti főmérnök. Három új utca és egy tér nyitására van szó, amely a tervező főmérnök szerint a város szívében egy óriási területet, amely most alig jövedelmez valamit, tenne értékessé és jövedelmezővé.

Munkatársunk ma beszélgetést folytatott ez ügyben Darvas Lajos főmérnökkel, aki a városrendezési tervek-ről a következőket mondotta:

Az új tér és a hozzá vezető utcák létesítésének eszméjét egyrészt a város kedvezőtlen lakásviszonyai adták, másrészt az a szempont, hogy a város kereskedelmi élete fellendíthessék. A város belsejében ugyanis vannak olyan területek, amelyek mostani jövedelmezősége minimális, de amelyek megfelelő rendezés után egyrészt jövedelmezővé válnának, másrészt a lakásmizériát is enyhítené. S ez a módja a város szabályozásnak magára a városra nézve is gazdaságosabb volna az eksztenzív törekvések-nél, mert a vízvezeték- és csatornahálózat nem járna olyan nagy költségekkel. Ilyen kihasználatlan terület jelenleg a Weitzer János-utca, Andrassy-tér, Salacz-utca és Kőlcsey-utca által határolt tömb, amelynek belső része néhez megközelíthetősége miatt aránylag kis értékű. Értékessé lehetne azonban tenni a területet a tömb közepén nyitandó térrel és a hozzá vezető három utcával, amelyek egyúttal a most is meglévő utcákban nyernének folytatást. A tömb közepén a főmérnök tervei szerint egy 6573 négyzetméter területű tér volna alakítandó. Maga a tér piac volna, míg a tért behatároló házak mezzaninra és két emeletre vannak tervezve. A földszinti 117 üzlethelyiségben és a pincékben kereskedők üzletei találnának megfelelő és a mostaninál olcsóbb házbér mellett elhelyezést, míg az első és második emeleten 192 lakás épülne hét-nyolcszáz koronás lakbérek mellett.

A térhez három új utca van tervezve. Az egyik utca az Andrassy-térről vezetne a térre és a 3853. hr. számú Heinrich-féle ház helyén nyílana. A másik utca a térről a Kőlcsey-utca torkollana, a Reinhart-féle telek helyén, míg a harmadik utca a Salacz-utcából az új térig a Küntzel-féle telek egy részét igényelné.

A tervezett utca és térnyitással a telkek ára rendkívüli módon megnövekedne, úgy hogy az a három milliós befektetés, amelybe az építkezések kerülnének, azonnal tíz percent hasznot hozna. A házak egy része ugyanis hatalmas frontot kapna. Így különösen a Szabó Albert és Sarlot-féle házak, meg a postaépület, ami lehetővé tenné, hogy a mostani alkalmatlan bejárat mellé újat, az új utcából építsenek. Ez a városátalakítási tervet egyelőre

még egészen a kezdet stádiójában van. A tervező főmérnök érintkezésbe lépett már ez ügyben Varjassy polgármesterrel, aki pártolja az eszmét, de az érdekeltek még nem nyilatkoztak. A telektulajdonosok, akiknek telkei a tervezett átalakításba esnek; a következők: Reinhart Fülöp fiai, Szabó Albert, Hermann Gyula, a minorita rend, az államkincstár, (posta) Fock Gábor, a Küntzel örökösök, Robitsek Ágoston dr., Dobiasch J. és Dörner Testvérek és Sarlot Domokos. Ezeket legközelebb értekezletre fogják összehívni, hogy a tervezett átalakítások felett elvi döntést hozzanak.

KULISSZATITKOK.

*

(Szerelem és morfium. — Az ál-Márkus Aradon.)

Szerelem és morfium... Voltaképpen a rendőri sajtóiroda sablonos közleményei közé kellene sorolni ezt a kis történetet, amelyben a morfium összekerül a szerellemmel. De éppen az emeli ki a rendőri krónikából, hogy az emberi szervezet részben izgató, részben tompító eme két dolog közé harmadiknak odafurakodik egy szőkefürtös, gyorslábú aradi fiatal leány is. Ezt a molett kicsi hölgyet néhány napig nem láthatta a közönség a színpadon. Pedig ez a leány határozottan nagy zsenilitásra tett szert abban: hogyan lehet magát a színpadon — megláttatni. Mindig az első sorokban forgolódik a karhölgyek között és a tánc... a tánc... Ha úgy tudna énekelni, ahogy táncol, akkor nem Dióssy Nusinak volna tizenhétézer korona gázsija, hanem ennek a szőkefürtű hölgyecskének.

A színpadon mindig vidám volt, kacagott, bohó volt, pedig a lelke sirt. Kinizsipáli erőt fejtett ki a fájdalom leküzdésére, de hasztalan. Egyszer a barátjáné keblére borult és kitört belőle a zokogás:

— Nem bírom tovább.

És másnap morfiumot ivott. Néhány óra múlva a betegágya mellett volt egy magas szőke fiú és résztvevő hangon tudakolta:

— Nagyon rosszul vagy?

A leány a könyes szemén keresztül mosolyogni próbált:

— Most már, hogy te itt vagy, nincs semmi bajom...

És két nap múlva ismét a színpadon táncolt a szőke leány. De most már sokkal vidámabban lejtette a buja keringőket. S már nemcsak a színpadon táncolt, hanem pompásan berendezett tágas lakásában is, amelyért havonta 40 koronát fizet. És a kisasszony havi fizetése hatvan korona.

A vidék ambiciózusabb színészei mostanában talán még a pénzeselevélhordót se várják olyan türelmetlenül kíváncsisággal, mint Márkus Dezsőt, a Budapesten felállítandó *Vigopera* igazgatóját, aki tudvalevőleg jövőre megnyitandó színházához vidéken verbuválja tagjait. Megírták már a lapok, hogy Márkus Dezső Aradot is meglátogatja. Mióta ez a hír megjelent, azóta a színészek folyton Márkust lesik. Ezt a nagy érdeklődést *Heltai Jenő*, az aradi társulat komikusa kihasználta a minap. Sürgőnyt küldetett magának Budapestről, ezzel a szöveggel:

— Márkus ma Aradra utazik.

Heltai a sürgőnyt lobogtatva berohant a színpadra:

— Fink, lányok, nagy ujság van. Márkus Dezső ma megérkezik.

Nagy lett az izgatottság a társulatnál.

Nagyszerű, — mondta Huszár Károly — legalább ma jó szerepben lát meg Márkust. A művészes leányban kitűnő énekes szerep vár.

Az esti gyorsvonat egy órát késéssel aznap és emiatt az előadást talán félórával később kezdték meg. Rendületlenül várták Márkus Dezsőt. Kilenc óra felé egy magas, szemüveges ur helyezkedett el a földszint első sorában.

— Ez Márkus, — sugta Heltai a színpadon.

Olyan katonás rend talán soha sem volt az aradi színpadon, mint ezen az estén. Hogyne, a mikor az első sorból figyelte őket Márkus. Előadás után Huszár Károly diszkrétan odaszólt Heltainak:

— Hol vacsorázik Márkus?

— A Nagy Lajosban.

— Én is odamegyek. Bemutat-e neki?

— Nagyon szívesen.

Előadás után a vendéglőben Heltai bemutatta Huszárt Márkusnak:

— Van szerencsém bemutatni Huszár urat. Nagyon tehetséges énekes.

— Igazán? Én Márkus Mór vagyok, a Braun és Kurz budapesti uriszabó cég képviselője. Kérem művész ur, talán csinálhatna nálunk egy szép rendelést.

Vizsgálat

Holló Lajos mandátuma ellen.

— A Kuria döntése. —

(Saját tudósítónk telefonjelentése.)

Budapest, november 5.

A Kuria II. választási tanácsa ma délután egy órakor hirdette ki határozatát Holló Lajos kiskunfélegyházi mandátuma ellen beadott petíció ügyében.

A Kuria az összes etetési és itatási érvénytelenségi okokra nézve elrendelte a bizonyítási eljárást. Nevezetesen:

1. Vajjon igaz-e, hogy Holló Lajos a választást megelőzőleg abban egyezett meg Decker János vendégülössel, hogy étellel, itallal lássa el hivatott, pénzt ne fogadjon el senkitől sem, mert az egész költséget ő a sajátjából fogja megtéríteni. Igaz-e, hogy május huszonketedikétől a vendéglőben kétszáz választót láttak el étellel, itallal, s hogy amikor a 2160 koronát kitevő számlát Decker csaposa, György Ilés Holló Lajosnak átadta, Holló kijelentette, hogy majd személyesen fogja kifizetni a korcsmárost.

2. Elrendelte a Kuria a bizonyítást arra nézve, vajjon igaz-e, hogy Holló Lajos sógorasszonya, özv. Holló Józsefné tanyáján állandóan terített asztalok várták Holló Lajos választóit, akiknek a legfinomabb peccsenyőket és borokat szolgálták fel; fizetni pedig senki sem fizetett. A lakomákon Holló is résztvevett és sűrű kocintgatás közben arra kérte a választókat, hogy tartsanak ki mellette.

3. Vajjon igaz-e, hogy a pünkösdi ünnepek alatt, vagyis május tizenötödikén és tizenhatodikán Holló korteseit elküldte a szentkuthi vasúti állomásra s a kortesek a választókat özv. Holló Józsefné tanyájára csalogatták, sőt aki nem akart menni, erőszakkal vitték oda s ott valamennyit lerészegítették.

4. Vajjon igaz-e, hogy Holló Lajos Szolnoki Mária korcsmájában a vendégek közé ült, azokkal együtt volt és a költségeket egyik főkortese fizette ki.

5. Igaz-e, hogy május 16-án Holló Lajos megjelent Kupcsi István felsőgalambosi pálinkafőzdéjében több választóval, akik özv. Holló Józsefné tanyáján nem fértek el, hozzájuk buszító beszédet intézett és a költségeket Katona Imre nevű főkortese fizette.

A Kuria a bizonyítási eljárás megejtésével a budapesti királyi táblát bírta meg.

A jótékonyág örömnépe.

— Rendjelátadás Soborsinban. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 5.

Lelkes, szép ünnepély keretében, a környékbeli intelligencia nagyszámu képviselőinek jelenlétében adták ma át Soborsinban a királyi kitüntetést, a jótékony működés elismerését dokumentáló érdemrendeket Bárdy Kálmánnak és Schramm Róbertnek, akik a Vörös Kereszt-egylet soborsini fiókjának vezetői. Buzgó vezetőségében odaadó munkásságot fejtettek ki évek óta. Néhány hónap előtt Bárdyné urnő koronás aranyéremkeresztet, Schramm pedig a Ferenc József-rend lovagkeresztjét kapta a felségtől. A Vörös Kereszt-egylet soborsini fiókja tudvalevőleg a kiváló jószágú, a szegények gyámolításában buzgólkodó Hunyady Károlyné grófnő öméltségére irányítása mellett működik s gyönyörű eredményeket ért már el a jótékonyág szolgálatában. Az ő fáradhatlan gárdájából való Bárdy Kálmánné és Schramm Róbert, akiknek ma adták át a királyi elismerés látható jeleit: az éremkereszteket.

A soborsini Vörös Kereszt-egylet diszkyűlése, amelyen a kitüntetések átadása megtörtént, következőleg folyt le: Hunyady Károlyné grófnő, az egyesület nagyérdemű elnöknője megleghatáru és szép, gondolatokban gazdag beszéddel nyitotta meg az ünnepélyt, rámutatva arra a jótékony munkásságra, melyet az egyesület kifejtett és amelynek kiváló részesei a kitüntetettek, akikben a királyi kegy az egyesület két oszlopát, annak alelnökénőjét és pénztárosát kereste fel. Felkérte Salacz Gyula főszolgabíró a kitüntetések átadására.

A főszolgabíró, tolmácsolva a hatóság üdvözlését, örömeinek adott kifejezést, hogy őt érte a szerencse és az igazi érdemnek, az emberszere et jegyében folyó önzetlen munkának külső szimbólumát azok keblére tűzheti, akik egész életükkel szakadatlanul példaképpül állnak embertársaik előtt és a közérdekben tanúsított önzetlenségük elismerése általancs örömet keit. A nagyhatást tett beszéd után lelkes éljenzés között tüzte fel az ünnepeket rendjeleit.

Könyökig meghatva mondott köszönetet Bárdy Kálmánné elsősorban öfelségének, aki az ő szerény munkásságát királyi elismerésére méltatta, majd a megjelenteknek, akik az ünnepség fényét emelik.

— Csak kismértékben illet engem az elismerés, — ugymond — mert maga az a nemes ügy, melynek szolgálatában állok, továbbá az a ragyogó példánykép, mely a mi fenköit szellemű elnökünk személyében előttünk áll, könnyűvé tette azt, amit tennünk csak kötelesség volt.

Utána Schramm Róbert emelkedett szólársra, aki talpraesett beszédben arra kérte a jelenlevőket, hogy az érdemek nagyobb részét az egyesület tisztikarára, választmányára és tagjaira hárítsák át, mert csak ezek támogatásával, áldozatkészségével sikerül oált érnit és az egyesületet felvirágoztatni.

Majd Tordy Árpád választmányi tag örömeinek adván kifejezést afölött, hogy az egyesület két tagját érte egyidejűleg királyi kitüntetés, azt indítványozta, hogy az egyesület örömeinek a díszgyűlés az ünnepeket érdemeinek jegyzőkönyvi megörökítésével adjon kifejezést és jegyzőkönyv útján juttassa el hozzájuk szerencsekívánatait. A díszgyűlés így határozott.

Hunyady Károlyné grófnő ezután az ünnepeket, az ünnepség szónokait, az egyesület tisztikarát vendéglől látta ebédre.

ÖNGYILKOS GRÓFNÉ.

— Szomorú végű szerelmi házasság. —
— Fővárosi tudósítók telefonjelentése. —
Budapest, november 5.

Sajátságos tragédia fejeződött be ma Budapesten, amelynek utolsó mozzanata: egy pisztolydurranás egy fiatal uriaszony életét oltotta ki. Huppán Gyula Ganz-gyári tisztviselő Vár-fok-utca 8. számú lakásán szíven lötte magát Berényi Jánosné grófné, egészen fiatal asszony, aki néhány hónap óta különváltan élt az urától. Hozzá tartozói azt állítják, hogy a sorscsapások tették buskomorrá a szerencsétlen asszonyt, akinek érzékeny lelkét egészen összetörték a közelmúlt eseményei.

Berényi János gróf három és fél esztendővel ezelőtt ismerkedett meg feleségével, Füredi Lidiával, aki akkor özvegy édesanyjánál lakott a Mozdony-utca 35. számú házban. A leány Malvin nevű nővére akkor már felesége volt Huppán Gyula Ganz-gyári tisztviselőnek, a jó módú özvegy, mikor Berényi gróf a másik leányának kezét megkérte, örömmel adta beleegyezését.

A gróf nagy szerelmet mutatott a szép leány iránt. Az esküvő, amelynek így nem volt semmi akadály, hamarosan meg is történt, és az új pár egy ideig boldogan élt. A házaspár családi életében azonban olyan dolog történt, ami a szerelmeket elidegenítette egymástól. Hogy mi volt ez az eset, amelynek utóbb válóper lett a vége, nem lehet tudni, de az ismerősök azt állítják, hogy a grófnak beteges hajlamai vannak. Mások viszont azt tartják a valókereset okának, hogy a gróf egy színésznőnek udvarolt.

Az eset után, amit eddig tisztázni nem lehetett, az asszony elköltözött férjétől, és visszament édesanyja mozdony-utcai lakásába, egyben pedig beadta férje ellen a valókeresetet. Ettől kezdve a grófné állandóan buskomor volt. Nővérén kívül nem érintkezett senkivel. Közben teltek a napok anélkül, hogy bárki sejtette volna: a fiatalasszony milyen sötét tervekkel foglalkozik.

Berényi grófné tegnap este látogatónak ment nővérének Vár-fok-utca 8. számú lakására. Huppánék mindössze négy nap óta laknak az újonnan épült ház egyik negyedik emeleti három szobás lakásában. A fiatal asszony vacsorára is ott maradt sógoránál, majd vacsora után sokáig elbeszélgettek. Tíz óra elmúlt már, mikor a lefekvésre gondoltak. Berényiné haza akart menni, de Huppáné rábeszélésére szívesen beleegyezett, hogy ott maradjon éjjelre is.

Reggel 9 órakor keltek fel és miután együtt megreggeliztek, Huppán fél 10 órakor elment hivatalba. A két asszony egyedül maradt a lakásban. Tíz óra után Huppáné kiment a konyhába, hogy elkészítse az ebédet a közelepsi szobában magára hagyta nővérét.

Huppáné alig néhány pillanatig időzött a konyhában, amikor pisztolydurranást hallott. Rosszat sejtve berohant a szobába, ahol nővérét hagyta. A szobában nem talált senkit. Erre ösztönyszerűleg rosszat sejtve benyitott a fürdőszobába, ahol kétségbeesve látta, hogy bal-sejtelmé valóra vált.

A fiatal grófné ott fektült a fürdőszoba padlóján, melléből patakzott a vér és fájdalmas hörgés hallatszott ajkáról. Huppáné első ijedelméből fölésszélve segítségért kiabált, a lakók telefonjelentésére hamarosan meg is érkeztek a mentők, de a szerencsétlen asszony már nem volt életben.

nyon már nem segíthettek. Csak a beállott halált konstatálhatták.

Hamarosan kiszállott a helyszínére a rendőri bizottság is, amely az öngyilkosság eszközüül szolgáló kis női revolvert lefoglalta. A golyó Berényiné mellén hatolt keresztül és valószínűleg a szívet is megsértette, s ez okozta a rendkívül gyors halált.

Berényi grófné hozzátartozói azt mondják, hogy fogalmuk se volt a fiatal asszony öngyilkossági szándékáról. Huppánék se tegnap este, se ma reggel nem vettek észre rajta semmit, amiről az öngyilkosságot csak sejtették volna is. Bizonyosnak tartják ellenben azt, hogy családi élete keserítette el a végletekig. Válóperben ma lett volna az első békéltető tárgyalás és ugyiltszik ez is szerepet játszott sötét elhatározása megérlelődésében.

Berényi János gróf, az öngyilkos asszony férje a Generali biztosító társaságnak volt a főtisztviselője. Csak néhány hónappal ezelőtt vált meg a társaságtól és a biztosító társaság által alapított Bizalmi Bank Részvénytársasághoz ment át. A gróf egyébiránt teljesen elszegényedett mánás család gyermeke és tisztán hivatalnoki fizetéséből tartja fenn magát.

Az aradi munkapárt jelöltjei.

(A városatyaválasztások előkészítése.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 5.

Az aradi nemzeti munkapárt végrehajtó bizottsága ma délután öt órakor Kintzig János elnöke alatt hivatalos helyiségekben igen népes ülést tartott, melyen a közelgő városi képviselőválasztásokra megejtendő jelölésekkel foglalkozott. A párt a jelölések körül azt az elvet fogadta el követendőnek, hogy a párt ama tagjai, akik már eddig is tagjai voltak a törvényhatóságnak, újra jelölendők. Ezt az elvet úgy a jelölő bizottságok, mint a végrehajtó bizottság az egész vonalon keresztül vitte, csupán egy esetben tértek el ettől. Schuster Illés dr. városi tiszteletbeli főorvos, a párt régi tagja tudára adta a végrehajtó bizottságnak, hogy hajlott korára való tekintettel nem kíván közéleti tevékenységet kifejtetni, s maga kérte, hogy a párt a jelölésnél az ő személyétől tekintsen el. A végrehajtó bizottság mély sajnálattal vette tudomásul ezt a bejelentést, de kénytelen volt annak értelmében eljárni.

A végrehajtó bizottság a kerületekből beérkezett jelentéseket egész terjedelmükben figyelembe vette, az esélyeket és a körülményeket szorgosan mérlegelve a következőleg ejtette meg a jelöléseket:

I. kerület. Adler Ardor, Kohn S. N., Leopold Zsigmond, Nemess Zsigmond dr., Pálmai Lajos dr., Ring Géza, Rosenberg Miksa dr., Steinhardt Mór dr., Tolnai János dr., Varjassy Árpád.

II. kerület. Almási T. Pál, Dobiaschi József, Frick József, Glück Károly, Ostenberg Tivadar, Parecz Béla dr., Reinhart Gyula, id. Szalay Károly, Szél Ernő.

III. kerület. Berger Gyula gyógyszerész, Csirák Márton, Mülek Lajos dr., Nachtnébel Ödön, Oravetz Miklós, Ollár Jusztin, Raicu Lukács, Ring Béla dr., Varjassy Lajos dr.

IV. kerület. Domonkos Lajos, Dörner János, Fényes Kálmán (fűtőházi főnök), Fuchs Ignác, Kabdebó János dr., Krenner Zoltán dr., Raicu Demeter, Szabó Zoltán, Szalay Károly dr., Zerkovits Rudolf.

Hol legyenek a közös minisztériumok?

(Vita a magyar delegációban.)

Távirati tudósítás.

Arad, november 5.

Érdekes vita fejlődött ki ma délben a magyar delegáció pénzügyi albizottságában a körül: hol ezékeljenek a közös minisztériumok? A delegátusok azt kívánták, hogy a közös minisztériumokat Budapestre helyezték át. Burián közös pénzügyminiszter azonban kijelentette, hogy ez nem tőle függ.

Az ülésről ezt a tudósítást adjuk:

A közösügyek tárgyalására kiküldött magyar országos bizottság pénzügyi albizottsága ma délelőtt fél 11 órakor Harkányi Frigyes báró elnöklésével ülést tartott. Az ülésen a közös miniszterek közül Burián báró közös pénzügyminiszter jelelt meg; a közös hadügyminiszteriumot Hoffmann Hugó altábornagy képviselte, a magy. kir. pénzügyminiszterium képviselőjében pedig König Gyula osztálytanácsos volt jelen.

A szokásos rendet követve, mindenképp a közös pénzügyminiszterium költségvetését tárgyalta az albizottság, még pedig Beöthy László előadó előterjesztése alapján. Az előadó hivatkozva a költségvetés realizására, javasolja annak elfogadását. Ennek kapcsán szóba hozta a közös pénzügyminiszterium elhelyezésére vonatkozólag az országos bizottságnak 1906-ban hozott határozatát, amely szerint a paritás szempontjából szükséges, hogy a közös pénzügyminiszterium Budapestre helyeztessék el. Indítványozza, hogy ez a határozat, amely 1906 óta mindig fenntartatott, most is tartassék fenn.

Sághy Gyula szintén a határozat fenntartása mellett nyilatkozik, hangoztatva, mily hátrányos Magyarországra nézve, hogy az összes közös minisztériumok Bécsben székelnek, valamint Ausztriában vannak az ezekkel kapcsolatos közös intézmények is. Még a levéltárban lévő, kizárólag Magyarországot érdeklő okiratok Budapestre helyezését sem sikerült elérni.

Issekutz Győző a „paritás szempontjából” való kifejezést nem tartja helyesnek. A legkisebb közös minisztériumnak Budapestre helyezése úgy sem oldaná meg a paritást, ha a két nagy és lényegesebb minisztérium Bécsben marad. Indítványozza, hogy a paritás szempontjából kifejezés helyett a „jog és méltányosság” kifejezést iktassák a határozatba.

Sághy Gyula utal arra, hogy a határozat elfogadása még nem jelenti a paritás teljes megvalósítását, hanem csak azt, hogy a paritás szempontjából is van jogunk követelni a határozat végrehajtását.

Az albizottság az előadó rövid indoklása után a határozat változatlan megújítása mellett foglalt állást.

A közös pénzügyminiszteriumban alkalmazott magyar honosok arányszámára vonatkozólag Beöthy László előadó elismeréssel adózik a közös pénzügyminiszternek, mert e tekintetben a helyzet kedvező. Míg a legutolsó delegációk idejében a magyar alkalmazottak arányszámára 34¹⁰/₁₀₀ volt, addig most az arány 35⁰/₁₀₀ ra emelkedett. Miután azonban az összlétszám tekintetében még nincs meg a paritás, javasolja a korábbi határozat fenntartását azzal a módosítással, hogy a „megfelelő szám” kifejezés helyébe a paritásnak megfelelő arányszám kifejezés tétessék.

Az albizottság a határozatot eredeti szövegében újítja meg.

Burián István báró közös pénzügyminiszter a közös pénzügyminiszteriumnak Budapestre való elhelyezése tekintetében megjegyzi, hogy ez alkalommal is csak arra a válaszra szorítkozhatik, amely 1906-ban erre vonatkozólag adott, annál inkább, mert az őhaj megvalósítására nem ő az illetékes. E kérdésben döntés nem történt. A miniszter felszólalásában felsorolja a előszerűségi szempontokat, amelyek a közös minisztérium együtt-létét indokolják. Egyébként a dolognak sem jogi, sem méltányossági oldalát nem akarja érinteni. A mi a közös kamarai levéltárnak elhelyezését illeti, az ezen kérdéssel összefüggésbe nem hozható, mert ez a két kormány hatáskörébe tartozik.

A mi a magyar honosoknak a közös hivatalokban való alkalmazását illeti, konstatálja, hogy itt az 1908. óta történt kinevezések folytán a helyzet lényegesen kedvezőbbé vált. A netalán üresedésbe jövő állásoknál szem előtt fogja tartani az országos bizottság ezen kívánását is.

Ami végül a közös pénzügyminiszterium kezelése alatt levő alapokat illeti, megjegyzi, hogy pl. a katonai helyettesítési alap a legrövidebb idő alatt meg fog szűnni, mert a régi katonai helyettesek közül már csak négyen vannak életben és a mint ezeknek ellátási igénye megszűnt, ezek az alapok a két pénzügyminiszterium között felosztatnak.

Kammerer Ernő megjegyzi, hogy a közös pénzügyminiszteriumnak Budapestre való elhelyezése már Bosznia annexiója folytán is célszerű volna, amennyiben Bosznia ügyeinok intézése Budapestre közelebről történhetnék.

Az albizottság általánoságban elfogadja a költségvetést és azután áttér a részletes tárgyalásra.

A határvámok tételénél König Gyula magy. kir. pénzügyminiszteri osztálytanácsos fejtegeti a nehézségeket, amelyekkel a tétel előirányzása járt.

Következett a közös számszék költségvetése, amelyet a bizottság ép úgy elfogadott, mint az erre vonatkozó jelentést is, amelyet szintén Beöthy László terjesztett elő. E jelentés hitelesítése után az ülés véget ért.

Főherceg a szerkesztőségben.

— A gyors riport csodája. —

— Bécsi tudósítónk telefonjelentése. —

Bécs, november 5

Ma este ritka vendégei voltak a „Neues Wiener Tageblatt” szerkesztőségének. A cs. és kir. 2. számú tábori terek tűzérezed egész tisztikara Károly Albert főherceggel és Vermonni Verona ezredjével az élén meglátogatta a lap szerkesztőségét és nyomdáját.

Singer Vilmos főszerkesztő kalauzolása mellett megtekintették az érdekes vendégek a lap szerkesztőségének összes helyiségeit, barátságos beszélgetésbe elegyedve az ott dolgozó munkatársakkal. Sorra járták az írószobákat, az olvasó termet, postai expedició csarnokot, nagy érdeklődést tanúsítva a látottak iránt.

Majd a nyomdába látogattak, hol a szedőgépek, formaöntő és tördelőgépek működését tanulmányozták. A főherceg feszült figyelemmel hallgatta a munkások magyarázatait. Különösen a rotációs gép ragadta meg a vendégek érdeklődését, akik csodálkozással szemlítették a technika eme tökéletes alkotását.

Távozás előtt a lap kedves meglepetéssel szolgált ilusztrációs vendégeinek, midőn mindnyiküknek a „Neues Wiener Tageblatt” négy oldalas külön kiadását nyújtotta át, mely sz. idő alatt készült, míg a vendégek körutjukat tették. A különkiadás a tisztek látogatásáról szóló tudósítást tartalmazta.

A főherceg meleg szavakban mondott köszönetet és elismerését fejezte ki a látottak fellett, a különkiadást pedig emlékül megávitte, mint a modern hírszolgálat gyorsaságának érdekes dokumentumát.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Kisiparosok gyűlése. Az aradi kisiparosok egyesülete november 6-án vasárnap délután 8 órakor a városháza termében nyilvános gyűlést tart, a következő napirenddel: 1. A kisiparosok gazdasági és társadalmi helyzete. 2. A szervezkedés célja és haszna. 3. Esetleges indítványok. Az aradi kisiparosok egyesülete elnöksége.

IRODALOM ES MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Vasárnap: Délután mérsékelt helyárrakkal: Az elvált asszony, operett. Este: Az obsitos, operett. A) bérlet.

Hétfő: Göröggrabszolga, operett. B) bérlet.

Kedd: A muzsikus leány, operett. C) bérlet.

Szerda: Az orvosok, komédia. A) bérlet. Csütörtök: Szép Heléna, operett. B) bérlet. Péntek: Beullemans kisasszony házassága, vígjáték. Bemutató előadás. C) bérlet. Szombat: Beullemans kisasszony házassága, vígjáték. A) bérlet.

* Egy test, egy lélek. Budapestről jelentik: Kóbor Tamás „Egy test, egy lélek” című darabjauak ma este volt bemutató előadása a Magyar Színházban. A színházat a ma esti bemutató előadásra a főváros legelőkelőbb közönsége zsufolásig megtöltötte. A közönség a darab tendenciáját nem értette át ugyan teljesen, mégis az előadás nem várt nagy sikert aratott. Sokan kétségekkel várták a bemutatót, mert attól tartottak, hogy a kitűnő elbeszélő a színpadon nem fog tudni kellően érvényesülni. A stílus rendkívüli szépségei, a jellemzés finomsága és a dikciók elevevége feledtették a darab szerkesztései hibáit és a közönség e kiválóságokat honorálva, minden felvonás után számtalanszor lámpák elé tapsolta a kiváló ujságíró-költőt.

* Az aradi filharmóniai hangverseny műsora. Az idei első filharmóniai téri hangverseny november 13-án, délután 5 órakor lesz. A következő művek vannak műsoron. Erkel: Ünnepi nyitány születésének 100-ik évfordulójára. Schubert: VI. C. dur simphonia. Hartmann: Böices dal. Kühn: Esti pihenés. Swenden: 3. norvég rapsodia. Grossmann: Csárdás a „Vajda álma” című operából. Jegyek már csak korlátozott számban kaphatók Scherhag H. női kézmű kereskedéshez, Andrassy-uton, Hermann palota.

* Orgonát a kulturpalotába. Minden nagyobb hangversenyteremben szokott lenni egy jó fajta orgona, mely egyrészt orgona hangversenyek tartására, másrészt oly koncertek előadására is szolgál, melyekhez orgona is elő van írva. Tudvalevőleg a kulturpalotában készülő nagyszabású hangversenyterem mintegy 1500 ember befogadására van tervezve. Mozgalom indult meg arra nézve, hogy a hangversenyterem elkészülte után a kulturpalota hangversenytermében egy megfelelő orgona álltassék fel. E mozgalom az aradi „Filharmóniai egyesület” kebelében támadt, mely egyelőre gyűjtést ugyan még nem rendezett e célra, csupán azt határozta el, hogy ezentúl hangversenyein a műsorokat nem ingyen becsátja a közönség rendelkezésére, hanem 20 fillérért, mely összeget a létesítendő orgona alap szaporítására fordítja.

* Goldmark ünnep a Kölcsey-egyesületben. Goldmark Károlyt születése 80-ik évfordulója alkalmából Aradon, e hónapban két ízben fogják megünnepelni. Az ünneplők sorában az első a Kölcsey-egyesület lesz, a második a színház, mely a Házi tücsök opera előadására készül nagy becsvágygyal. A színház megemlékezéséből próbát kap már az aradi közönség a Kölcsey-egyesület csütörtöki felolvasásán is, mert Cseh Ferenc, a színtársulat széphangu új énekesse Tilgher Árpád karmester zongora kísérete mellett el fogja énekelni a Házi tücsök-beli szerepének leghatásosabb részletét. Mint már említettük, Szendrey Mihály színigazgató is részt vesz a csütörtöki felolvasáson egy csevegéssel az agg zeneszerzőről, akivel évek óta együtt szokott pihenni Abbáziában. A zenesztétikai méltatást Wagner József dr. fogja elvégezni előszóval és hegedűn többekkel.

Az illusztrációkban támogatni fogják zongorán Scherhag Ernőné és Wagner Józsefné. Belépti jegyek a Kölcsey-egyesület csütörtöki felolvasására ifju Klein Mór és Weisz Leó könyvkereskedésében előre válthatók. A tagok hétfőn és kedden délután 4—5 ig a könyvtárban vehetik át igazolványukat.

* Harc a délvidéki színikerületért. Az üzleti-leg fényes délvidéki színikerületért vehemensebb a harc, mint valaha, amennyiben a pályázat lejárásától már csak négy hét választja el a feleket. A kerület ugyanis hat városból áll: Nagykikinda, Nagybecskerek, Zombor, Versce, Fehértemplom és Lugos városokból, mely városok valamennyije 3—4 tagot delegál a Nagybecskereken ülő központi bizottságba. Már pedig ahány város, annyi befolyásolás, érdek. Ezt a sokféle befolyást, érdeket egy irányba terelni nagy munka. Ezen a szifuzsi munkán tudomásunk szerint a következő pályázók dolgoznak: Tinanyi Miklós, a Vigszínház művésze, Márffy Károly, a győri színház főrendezője (ezek ketten állítólag szövetkeztek volna a közös cél érdekében), Patak Béla dr., a pozsonyi színház igazgató-helyettese, Farkas Ferenc dr., a volt szabadkai színház igazgatója (az ő pártján van állítólag Zombor város négy szavazata), Horváth Kálmán, a Zilaby-társulat baritonistája, a Király-színház volt tagja, Krómer Sándor, a szegedi színház volt kómikusa, jelenleg kabaret-igazgató.

* Hangverseny. A polgári leányiskola volt növendékei által létesített Iskolatársnók Szövetsége holnap, vasárnap lép először a nagy nyilvánosság elé magas színvonalon álló hangversenyével. A műsor olyan válogatott, a működők olyan művészi erők, akik kiváló élvezetben fogják részesíteni Arad műértő közönségét. A jelekből ítélve a Fehér Kereszt nagyterme zsufolásig meg fog telni s az egyesület jótékony céljaira szép összeg fog befolyjni. Jegyek kaphatók Klein Mór könyvkereskedésében és hangverseny előtt a pénztárnál.

* Az elvált asszony szerzőjének új operettje. Bécsi tudósítónk jelenté: A bécsi Carl-theaterben tegnap este volt a premiérje Fall Leó (Az elvált asszony szerzője) „Das Puppenmännlein” című új operettjének, amelynek meséje Stein és Willner munkája. A libretto Fiers és Caillet egy régi meséjének átdolgozása. Az első felvonás egy provencai falubau játszik. A háttérben látszik De la Tourelle márki pompás kastélya. Mikor a függöny felgördül, a nép ajtatosan megy a templomba és felhangzik a kis Ivettenek, Brunier asszony bájos leányának dala. A leány szépen énekel és ebbe bolondul bele a márki fiatal unokaöccse, az esetlenül ügyefogyott Tiborius, akit össze akarnak házasítani egy rut, de nagyon gazdag rokonával. Legalább ez a terve Tourelle márkinak, ő maga pedig a szép kis Ivette után veti magát. A leány hajt a szóra és a márkiival Párisba utazik, mert Tourelle megígéri neki, hogy a színpadra képezeti ki. Tiborius pedig lakoljon érte, hogy ügyefogyottságában még szerelmet sem mert vállalni. A márki és a kis Ivette elutazik. Szomoruan marad odahaza Tiborius és Ivette anyja. A második felvonás Párisban játszik. A márki szerelmével üldözi Ivettet, aki még bábuval játszadozik és nevet az öregén. Tiboriusra gondol, a márkit hitegeti. Meggyűlik a baja De la Tourellenek egy féltékeny táncosnóval, akit faképnél hagyott annakidején s végre úgy remél szabadulni tőle, hogy elhozatja Tiborius és a nyakába akarja varrni. Itt van egy pompás spanyol tánc, amelynek kolosszális volt a sikere. A harmadik felvonásban Ivette már híres

énekesnő és feleségül megy Tiborishor, az örög márkai pedig elveszi az ő Mammyját. Az előadás nagyon jó volt. A szereplők kitétek magukért, hogy diadalra vigyék Fall új operettjét, Zwerenz és Kepplinger asszonyok tehetségük és tudásuk legjavát adták. A siker felvonásról felvonásra nőtt és Fall nem győzte megköszönni a kivívásokat. Sűrűn volt ismétlés, úgy, hogy a premier belenyúlt a kősző szakába.

* Az első élfhangverseny. Weisz Leó hangversenyirodája rendezte, mint már jeleztük, az első élfhangverseny-estélyt. A művészet szereplője Schmid Olga világhírű énekművésznő, akinek elsőrendű kvalitásairól a legnagyobb elismerés hangján emlékezett meg az egész művelt világ sajtója. A nagyszerűnek ígérkező hangverseny iránt városszerte óriási érdeklődés nyilvánul meg. Jegyek már most kaphatók Weisz Leó hangversenyirodájában. A hangverseny november 20 án lesz a Fehér Kereszt szálló nagytermében.

* A Parseval budapesti utja, amelyet tegnap mutatót be az Uránia színház, a közönség élénk érdeklődését keltette fel, amennyiben a szombati előadások mindegyikére zsufolásig megtelt a színház. Ez a pompás felvétel mellett rászolgált az érdeklődésre, mert a szombati bemutató a publikum részéről oasztalan elismerést vivot; ki. De élénk tetszés honorálta a műsor többi felvételét is. Tírol vadregényes hősei és gyönyörű vizesséi ép úgy elragadták a közönséget, mint a műsor megindító drámái, míg Pali kitaláló komikus jeleneteit ezúttal is harsogó kacagás honorálta. 241.

VIDÉK.

Autobusz - forgalom Hunyad megyében.

(Az aradi Westinghouse gyár terve.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 5.

Nagyszabásu, jelentőségében igen fontos vállalat megvalósulása van napirenden Hunyad megyében. Az aradi Westinghouse automobilgyár a hunyadmegyei érdeklőségek bevonásával óhajta megvalósítani a hunyadmegyei automobil járatokat. Az autoforgalom tervezett fővonalai lesznek Kőrösbánya—Déva, Déva—Hátszeg, Petrozsény—Vulkán, Szurdoksoros—Románia, Déva—Szászváros—Algyógy. Nyári járatok Hátszeg—Herkulesfürdő, Kristyór—Brád—Alváca. A Kőrösbánya—Déva vonal Boica bevonásával, ha a boiczai érdekeltek kellé érdeklődést mutatnak. Az alapítók tárgyalást tartottak már Déván, Brádon, Kőrösbányán, Boicán, 13—14 db 16 lóerős autokocsi bevezetése válik szükségessé, egy-egy kocsi napi járata nem lesz több 100 kilométernél. 13 kocsi bevezetésénél évi 320.000 kilométer ut befutása látható el. A kocsik belsejében 10 ülőhely, a soffór mellett 1 ülőhely lenne, míg a kocsi tetejét csomagszállításra rendezik be. A kocsik nyáron nyitott kocsi alakíthatók át olyformán, hogy az oldalablakok levehetőek és ez esetben a nap és eső elleni védelemre a karosszéria két oldalára erősített vitorlavászonból készített függönyök szolgálnak, mint a fővárosi villamoskocsikon.

Az expoé a befektetést 240.000 koronában irányozta elő, mit részvénytársasági alapon magántőkével akarnak összehozni. Az évi üzemi költségeket 141.230 koronában, az előrelátható bevétel pedig 198.560 koronában irányozták elő, ami első ízben 57330 korona nyereséget jelentene. Nem vették fel azonban a bevételek közé a posta- és podgyászszállításból, valamint a kisebb viszonylatokból származó bevételeket, továbbá a petrozsény—szurduki nyári kirándulásokat lebonyolító forgalom mindenestire nagy jövedelmet biztosító viszonylatát.

A menetárakat általában a díjtételeket az igazgatóság fogja megállapítani oly elvek alapján,

hogy pl. a brád—dévai ut egy személyjegye 4—5 koronát fog kitenni.

Az aradi Westinghouse gyár 80.000 korona értékű részvényt jegyez. A vállalat teherjártok bevezetését is tervezi különösen Abrudbánya—Brád, Brád—Boica—Déva vonalokon.

A kereskedelmi miniszterium ígérete szerint a postai szállítását is megkapja a vállalat. A kivitel részleteit, díjszabát, utvonalak végleges megállapítását, későbbi változtatását, a megalakítandó igazgatóság fogja letárgyalni.

Az érdekeit postakon részvényelőjegyzési íveket helyeztek el. A jegyzések határideje ez évi november 15.

Az alakulandó közgyűlés határidejét legközelebb megállapítják.

Előkelő kalandornő.

— Szélhámoság az igazságügyminiszter feleségének nevével. —

(Saját tudósítók telefonjelentése.)

Budapest, november 5.

A fővárosi rendőrségnél az utóbbi hetekben a legelőkelőbb női ruha szalonok tulajdonosai tették sűrű egymásutánban feljelentést, egy feltűnő szépségű, elegáns megjelenésű hölgy ellen. A legnagyobb titokban indult meg a feljelentések adatai alapján a bűnügyi nyomozás és a rendőrség legügyesebb detektívjei igyekeztek Krecsányi Kálmán detektívönkökkel egyetemben a nagy raffinérával elkövetett csalás szálait kibogozni. Óvatosan, nagy körültekintéssel és valóságos diplomáciai tapintatossággal kellett az érdekes bűnygygyel vonatkozásban álló személyeknél kérdezősködni, kutatni, mert a rendőrség nem akarta, hogy a magyar közéletben a legelőkelőbb szerepet betöltő személyiségek körül lejátszódott csalás valahogy nyilvánosságra kerüljön mielőtt még annak minden részlete tisztázva nincs.

Fővárosi tudósítók teljesen megbízható helyen nyert információ alapján a következőket jelenti:

Körülbelül három hete megjelent Boda Dezső főkapitánynál Kovács Vilmos, a főváros egyik legelőkelőbb nőszalonjának tulajdonosa, akinek a Klotild palotában lévő termeiben a legmagasabb arisztokrácia fordul meg és tudtára adta a főkapitánynak, hogy Székely Ferenc dr. igazságügyminiszter feleségének nevével valaki visszaélt és a céget ezerháromszázötven koronával becsapta.

— Megjelent szalonomban — mondotta Kovács egy negyven negyvenöt év körüli hölgy ez előtt négy hónappal. Előkelő fellépése, distingvált modora után itélve el kellett hinnem, hogy igazat mond, mikor Székely Ferencnének, az igazságügyminiszter nejének mutatkozott be. Minthogy ez előtt nem ismertem a kegyelmes asszonyt, nem tudhattam, hogy ez nem felel meg a tényeknek. Körülbelül négyszázötven korona áru rendelést tett, megjelent a próbákra kitűzött napokon, a társalkodónője kíséretében és amikor a toalett elkészült, hazaküldötte a Svábhegyen lévő nyaralójába és a számlát másnap kiegyenlítette.

— Rövid időn belül újra megtisztelt látogatásával és egyszerre három öszi ruhára adott rendelést. A számla ezerháromszázötven koronára rugótt, melynek kiegyenlítésére nyolc napi határidőt kért. A nyolc nap elteltével azonban nem jelentkezett. Két hónap mulott el a szállítás óta és én fizetési szokásból kifolyólag hatvan nap után mindenkinek prezentálva a számlát, elküldöttem a „Székely villába“ ónagyméltóságához, kérve tartozása kiegyenlítését, vagy másnemű intézkedést. Alkalmazottam azonban azzal a hírrel jött vissza, hogy a jel-

zett villában nem lakik és nem is lakott soha Székely miniszter.

— Ugyan kérem, — mondotta alkalmazottam a házfelügyelőnek — csak néhány hete voltunk itt és ruhát szállítottunk a kegyelmes asszonynak.

— Az Székely Erzsébet magánzónó volt, aki két hónappal ez előtt ismeretlen helyre távozott, — felelte a házfelügyelő. Több cégtől is keresték, mert igen sokat vásárolt a nagysága, mielőtt Budapestre elutazott és őn a harmadik ur, a ki itt Székely Ferenc miniszter feleségét keresi.

— Feljelentést teszek — fejezte be Kovács az előadását — és kérem a csaónó kinyomoztatását és letartóztatását.

A rendőrségen néhány napon belül még három ilyen feljelentés történt az ismeretlen és nyomavesztett nő ellen, aki több nagy fővárosi céget károsított meg ily módon.

A nyomozás megindult a titokzatos hölgy személyazonosságának megállapítása és kézrekerítése iránt. Ma még egy irányban sem ért el pozitív eredményt a fővárosi rendőrség.

Az kiderült, hogy az igazságügyminiszter feleségének nevében operáló hölgy nagystilű széhhámcsnő, aki nemcsak a már említett eszközökkel operált. Megtudta a rendőrség, hogy előkelő, nagy pozícióban lévő férfiakkal érintkezett fővárosi tartózkodása alatt. Székely Erzsébet néven lakott a svábhegyi villában, de Budapesten nincs állandó lakása. Sokat szokott utazni, különösen Romániában fordul meg sűrűbben.

Ez a nyom arra készítette a rendőrséget, hogy kutassa, vajjon nem tize a széhhámcsnő a kalandornő politikai mezben? Ez a gondolat is helyesnek bizonyult. Székely Erzsébet személyleírása szerint tipikus román szépség, aki valószínűleg Romániából származott Magyarországra, mert a legdiszkrétebb, de azért legszélesebb körre kiterjesztett kutatás közben arról értesült Krecsányi detektívönkök, hogy a széhhámcsnő előkelő román egyéniségeknél úgy jelentkezett, mint akinek magas politikai körökben összeköttetései vannak és aki a román békeakció érdekében tudna valamit tenni. Hogy ez uton is követett-e el széhhámcsnőket, még nem lehetett megállapítani.

Vasárnapi strófák.

*
Gr. Lónyayék 1800 üveg pezsgőt örökölték Lipót királytól.

Hogy a belgák vig királya
Lehunyt a szemeit:
Veszekedtek hagyatékán,
S dobra verték kincseit.

Végre szépen, békességben
Megosztottak a felek,
(Leginkább a prókátorok
Tömték meg a zsebüket.)

S a vén bohém vagyonából
— Jellemző ez módfelett, —
Ezerhatszáz üveg pezsgő
Lónyayék része lett.

Fenntartással közlik a hirt
S én csakugyan nem hiszem,
Mert ha pezsgő maradt volna
A vén lump pincében:

Akármilyen beteg is volt,
Az utolsó éjszaka
Könnyűvéru asszonyokkal
Megitta vón' ő maga!

Puff.

HIREK.

Mikor lesz kész az aradi állomás-épület.

— Az aradi üzletvezető nyilatkozata. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 5.

Hónapok óta folyik az építkezés az aradi vasuti állomáson. Serényen dolgoznak azon, hogy a csuf, ódon épület elűnjék és helyette modern, tágas közlekedési palota álljon, hirdelve Arad vasuti forgalmának haladását. A közönség méltán tudakolhatja, hogy mikor gyönyörködhetik már a hatalmas palotában? Szinte mindnyájan azt hittük, hogy Arad új indóháza soha nem készül el. A közönség tájékoztatása végett a legilletékesebb tényezőhöz fordultunk. Ebben az ügyben kérdést intéztünk ma Sztankovics Miklós aradi üzletvezetőhöz, aki évek óta lelkes támogatója volt az új indóház építési kérdésének.

— A felvételi épület nagyon gyorsan halad s már most *ujesztendőre átadható lesz a forgalomnak az első- és másodosztályú váró- és étterem, továbbá a főcsarnok, ahol a jegyváltás történik.* Ezenkívül ugyanekkor átadható lesz a forgalomnak az arad-csanádi vasutak összes irodái és forgalmi helyisége. Az 1911. év decemberében készen lesz a harmadik osztályú váró- és étterem, s általában az egész épület, amelynek akkor lesz a felavatása. Az 1912. évben építik a hatalmas vasuti postapavillont a mostani lebontandó postahivatal és forgalmi hivatal helyén.

Kérdést intéztünk még az aradi üzletvezetőség területén tervezett egyéb építkezésekről.

— Ha a magyar államvasut egész hálózatában szükségelt építkezéseknek, kívánalmaknak eleget akarnánk tenni, ahhoz *egy milliárd korona kellene.* Az aradi üzletvezetőség területén most két új sínépítést kezdünk: a *szajol-rákosit s az arad-piskiit.* Ha ezek a kettős sín párok elkészülnek, akkor a forgalom is gyorsabban lesz lebonyolítható. Egyéb fontos építkezésekre, fájdalom, *nincs pénze az államnak.*

— Időjárás. Az aradi meteorológiai intézet jelentése szerint e hó 6-án az időjárás: enyhe, elvéve csapadék.

— Magyar nemesség adományozása. Budapestről jelentik: A király *Freudinger Mózes* budapesti lakosnak, a budapesti ortodox izraelita hitközség elnökének a közügyek terén szerzett érdemei elismerésül a magyar nemességét óbudai előnévvel adományozta.

— A cár elutazott. Potsdamból táviratozzák, hogy a cár ma délután vissza utazott Darmstadtba. Azt hiszik, ez a látogatás a perzsiai kérdés miatt történt.

— A tanárok és a kultuszminiszter. Budapestről jelentik: *Négyesy László,* az Országos Középiskolai Tanáregyesület elnöke és az országos tanárkongresszus vezetője ma délelőtt felkereste *Zi. h. János* gróf kultuszminisztert és behatóan informálta őt a tanárság óhajairól.

— Megszűnt a kolera. Nagybecskerekéről hivatalosan jelentik, hogy *Torontálmegyében megszűnt a kolera.*

— Minisztertanács. Budapestről jelentik: Ma este hét órakor *Khuan-Héderváry* miniszterelnök elnöklésével minisztertanács volt, amely nyolc óráig tartott, s a hivatalos kommuniké szerint folyó ügyeket tárgyalta. A miniszterelnök holnap reggel Bécsbe utazik, hogy a delegáció hétfői ülésén résztvegyen. *Bécsből* jelentik: A miniszterelnök holnap jelen lesz azon az ebéden, amelyet *Aerenthal* külügyminiszter ad az osztrák és magyar delegáció tagjainak tiszteletére.

— Magyarpécskai Lázár Frigyes balesete. Magyarpécskai Lázár Frigyes tábornokot, aki éveken keresztül volt az aradi 3. huszárezred parancsnoka és akit aradi tartózkodása alatt az aradi előkelő társaság nagy rokonszenvennel vett körül, a napokban sajnálatos baleset érte. A tábornok, aki Szegeden csapatsemlét tartott, gyakorlat közben egyszerre leszédült lováról, mert baloldali szélütés érte. Lázár Frigyeset azonnal beszállították a szegedi katonai kórházba. Ott feküdt néhány napig, ma pedig Budapestre szállították fel gyógykezelés végett. Sajnálattal értesülünk, hogy Lázár Frigyes állapota oly súlyos, hogy mint aktív katona többé nem is teljesíthet szolgálatot.

— Az Arad-Hegyaljai Vasut új vonala. Az arad-hegyaljai motoros vasut változások előtt áll. A vasut nemcsak jelenlegi üzemét alakítja át villamosra, hanem azzal kapcsolatban meg is hosszabbítja vonalát *Pankotától, Magyarád, Agris, Aranyág, Duud, Drauc, Tauc, Nádas, Lugozó és Kavna* községeken keresztül *Silinyiáig, illetve Dzsóházáig.* A vasut jelenlegi vonalainak villamosítási munkálatai már teljes erővel folynak. A vasut teljesen új és modernül berendezett, a svájci villamos vasutak koscsijainak mintájára készült, 14 darab, egyenként 200 lóerős villamos motorkocsi fog kapni, melyekkel módjában lesz Aradról és viszont, minden félóránban meneteket indítani. A jelenlegi motorkocsikat is kényelmes mellékkocsikká fogják átalakítani. Az új — mintegy 45 kilométert kitevő — *pankota-tauc-silinyiai* vonal kiépítése a vasut villamosításával együttesen fog megtörténni. Az új vonal nyomjelzési munkálatait a vasut műszaki személyzete, *Zerkovitz Rudolf* vezérigazgató személyes vezetésével már a jövő hét elején megkezdte s így a közel jövőben nemcsak a terményekben gazdag *Csigér-völgyét* fogja modern villamos vasut Pankotához és Aradhoz csatolni, hanem a Hegyaljával együtt a *Csigér-völgy* minden községét villamos világitással és erőátviteli árammal fogja ellátni a vasutársaság. Amint illetékes helyről értesülünk, az arad-hegyaljai vasut villamos üzemét legkésőbb jövő évi október hó 1-én fogja megnyitni, a *pankota-tauci* vonalrészét pedig legkésőbb 1912. év tavaszán.

— II. Lipót Lónyayéknak. Egy Pozsonyból származott hír szerint, amelyet azonban nem tudunk minden szépségs nélkül továbbadni, *Lónyay Elemér* gróf legutóbbi brüsszeli tartózkodása alkalmával vette át II. Lipót király ingóságai hagyatékának rájuk eső részét. Ez az örökség igen különös: 1600 üveg francia pezsgő lenne. Állítólag már utban is van a szállítmány Oroszvár felé.

— Orvosi kinevezés. *Urbán Iván* főispán *Stauber Andor* dr.-t ma az aradmegyei közkórház alorvosává nevezte ki.

— Ajándék a városnak. A városi hivatalokat kereső közönség könnyebbségére *Lukácsy Lajos* törvényhatósági bizottsági tag a léposházban elhelyezendő tájékoztató táblát készíttetett s azt a városnak ajándékozta.

— Új lakbérszabályzat és új házirend. Arad város közgyűlése elhatározta, hogy az elavult lakbérszabályrendeletet újjal pótoltatja és *Lukácsy Lajos* indítványára kimondotta, hogy minden háztulajdonosra és lakóra kötelező hatósági házirendet állapít meg. *A Varjassy Lajos* dr. által készített szabályrendelet-tervezetet a kérdés megoldásával megbízott tanács elfogadta s mint azt többször megírtuk, már az illetékes bizottságok is letárgyalták. Ma délután egy ad hoc bizottság foglalkozott vele, hogy javaslattal terjeszthesse a jövő heti közgyűlés elé. Az Aradi Ház- és Telktulajdonosok Szövetsége beadványában azt kérte, hogy a szabályrendeletben a város honoítsa meg a *hetibéres lakásokat.* Ez ellen *Varga Ferenc* és társai tiltakozó memorandumot nyújtottak át a tanácsnak s kérték az említett beadványnak mellőzését. A mai ülésen *Lukácsy Lajos,* a szövetség elnöke visszavonta az indítványt. Ennek megtörténte után a jogügyi bizottság és a rendőrhatalóság korrakturáit figyelembe véve, általánosságban és részleteiben elfogadták a lakbérszabályrendeletet. Majd áttértek a házirend megállapítására, melyet *Sarlot Domokos* főkapitány szövegezésében fogadtak el. Ennek főbb intézkedései: A kapu zárása, már az esti szürkületkor megtörtéphetik, de kapupénz csak kilenc, illetve tíz óráig szedhető, még pedig éjjelig tíz, éjjelután husz fillér, bármekkora társaság manjen is be a kapun. A házból történő távozáskor még éjjel után is csak tíz fillér fizetendő. A mosókonyha reggel nyolctól este kilencig használatos. Konyhában mosni nem szabad. Szőnyeg reggel hattól nyolcig porolható *Erkélyen* és folyosón porolni tilos. Padlásra világító eszközzel felmenni nem szabad, pincében csak zárt lámpa használható. Érdekes intézkedés az új rendnek, hogy a család perlekedő gazdát, ha az a közönséget háborítja, büntetéssel sújtja.

— Osztrák pártszervezkedés Magyarországon. A Temesvári Hírlap jelenti: Hogy a magyarországi pángermán mozgalmat külföldről szítják, azt elégszer hangoztattuk, most pedig ennek egy újabb bizonyítéka került előnk. Délvidéki német gazdák titkosnak jelzett leveleket kaptak, melyben arra szólítják fel őket, hogy vállalják el közejükben a „német néppárt” részére a bizalmi férfiú tisztét. A levélben azt is kéri, hogy az illető szerezzon új párttagokat és ajánljon a szomszédos községekben bizalmi férfiaknak alkalmas egyéneket. A válaszokat, és ez a legérdekesebb, Bécsbe kéri, még pedig *Dobiascheg* *Henrik* címére, *Liebiggasse* ötödik szám alá. *Dobiascheg* urat talán az osztrák hatóságok révén meg lehetne kérdezteni, hogy mi köze a magyar politikához?

— A gyilkos főhadnagy. Szegedről jelentik: *Muzsaj János* honvédfőhadnagy ma *Tóth István* hadbíró előtt beismerte a gyilkosságot, amelyet valomása szerint féltékenységből követett el teljesen ittas állapotban.

— Halálozások. Ma délután öt órakor a Szabadságtéren a Fiuma kávéház előtt összeesett *Friedländer Ignác* ügynök, s mire az ügyeletes tisztiorvos megérkezett, szívszélhűdés következtében kiszenvedett. Lakására szállították. *Friedländer* azelőtt több aradi kávéházban mint pincér kereste kegyerét és a vendégek körében népszerű volt.

Szathmáry Árpád ismert színész neje ma 36 éves korában Szabadkán meghalt.

Szauer János, nyug. máv. kalauz november 4-én d. u. fél 2 órakor, életének 73 ik s boldog házasságuk 45-ik évében meghalt. November 6-án d. u. 3 órakor temetik a Választó utcán 25. sz. házból a róm. kat. egyház szertartásai szerint.

— A zá dából eltűnt tanítókisasszony. Nagyváradról írják: Poros és hivatalosan rideg akták egy keserűségekkel teli regényt ujtottak fel a vármegyeházán. Egy biharmegyei tanítókisasszony szomorú tragédiájáról szólnak az akták, amelyek szükszavuan, egyszerűen intézik el a regény epilógusát. A regény ott kezdődik, hogy esztendővel ezelőtt Berettyószentmártonban tanított Demján Márton tanító, akinek egy viruló szépségű leánya is volt. Demján Irma nem tudott megmaradni a kis faluban és 1903-ban eltávozott hazulról, hogy a tanulmányait folytassa Budapesten. Szerencsésen bejutott a legkitűnőbb nevelőintézetbe, az angol kisasszonyok zárdájába. Két esztendőig tartózkodott itt a leány, aki ez alatt tökéletes szépséggé fejlődött. Még 1905-ben meglátogatta a bátyja, aki Budapesten át utazott Laibachba. Nemsokára azonban elmaradtak a levelek és egy félesztendő mulva kiderült, hogy a leány eltűnt a zárdából. Nem szólt senkinek egy szót sem, hanem egy este kiszökött a kapun. Azóta senki sem látta. Egy ideig kutattak még a leány után, de a nyomozás nem járt eredményre. Az öreg szülők végre is föladtak a reménnyel, hogy megtalálják valaha a leányukat. A rettenetes csapás megrokkantotta őket és Demján Márton nyugalomba vonult. Most szerény kegydíjon éldegél Báránd községben. Az elveszett leányról öt hosszú esztendőig nem hallottak semmit sem, míg nemrégiben hivatalos írásban értesültek Demján Irma Emma Genovéva-sorsáról. Hónapokkal ezelőtt gyermeke született a leánynak, aki akkoriban a Koszoru-utcában lakott Budapesten. A kisgyermek a gyermekmenhelyre került, ahol természetesen nem ápolhatták ingyen. Nem mondja az írás, de biztosan úgy van, hogy az elveszett leány nagy szegénysége miatt nem képes fizetni. Demján Mártonkat is megkérdezték, de a kegydíjas tanító is tagadó választ adott. Az ilyen elhagyott gyermekekért az a község köteles fizetni, amelynek illetőségi körébe tartozik az ujszülött. Most tehát megindult az eljárás az illetőség megállapítása végett. A regény tehát hivatalos fordulatot vett és ennek a fordulatnak aligha lesz hamarosan vége, mert az ujszülöttet sem Berettyószentmárton, sem pedig Báránd nem akarja a maga polgárai közé fölvenni. Az akták gyűlnek, szaporodnak ez ügyben és számot kapnak mind, csak a szegény szülők sok keserűségéről és az eltűnt leány szomorú sorsáról nem tud senki.

— Kárpáthy Laci dr. — a jogászprimás. Uri cigányprimásról hallottunk már eddig is, Kondor Ernőt, a jóhírű kabaré-művészt hívták ennek. Most egy nemrég még Kolozsvárt jogászok fiatalember gazdagítja az uri-primások meglehetősen zártkörű társaságát. Egyik szegedi újság közli ezt a hírdetést:

Naponként a László kávéházban Kárpáthy Laci dr., a hírneves jogászprimás és Rajnai Stefike primásné teljes zenekarokkal hangversenyeznek.

Kárpáthy László Kolozsvárott volt sokáig egyetemi hallgató, sokan ismerték, sokan szerették, sőt a tolla is jó barátokat szerzett neki. Újságíróskodott egy azóta már megszűnt lapnál, az „Uj Idők” nek is szorgalmas és szívesen látott munkatársa volt. Tavalý szerezte meg a jogi doktorátust a kiválóan tehetségesnek ismert ifju, akinek zenei talentuma is köztudomású volt. Nagy jövőt jósoltak neki s ime — most „hírneves jogászprimás” lett belőle.

— Jótékonyág. Sarlot Domokos ur néhai Rónai János ravatalára száat koszoru megváltás címen 20 koronát adományozott a polgári jótékony egyesületnek. Az adományt megköszöni Maresch Gyula, a polg. jótékony egyes. pénztárosa.

— Az aradi munkapárt alakuló ülése. Az aradi munkapárt felhívására oly tömegesen jelentkeztek a választók, hogy a kör alakítás aktusa már holnap megtörténhetik. A nemzeti munkapárt aradi köre vasárnap, a hó 6-án d. e. 11 órakor tartja meg a párt hivatalos helyiségében (Városi bíróság, Andrássy uti oldal, a Lloyd-társulat volt helyisége) alakuló közgyűlést a következő tárgyszorozattal: 1. A kör megalakulásának kimondása. 2. A kör alapszabályainak megállapítása. 3. Elnökség és tisztikar megválasztása. 4. Natáni indítványok. Felkérjük igen tiszteit elvárásainkat, hogy az alakuló közgyűlésre lehetőleg nagy számban megjelenjenek. Arad, 1910. november hó 3-án. Andrássy Károly báró, Kintzig János, Neuman Adolf, Nesnera Aladár.

— A milliárdos regénye. Walter Scott regényes tuszkuláumában, az Abbotford villában egy amerikai pár tölti mézeshezeit, akiknek frigye Angliában és Amerikában nagy feltűnést keltett. A fiatal férj Frank Jay Gould, az amerikai sokszoros milliomos Gouldnak, a vasutkirálynak 33 éves fia. A fiatal Gould 1901-ben házasságot kötött New-Yorkban miss Helen Kelly-vel, de már 1908-ban elváltak. Ez a válóper botrányos részleteivel annak idején a new-yorki társaság szenzációja volt. Gould az urát tettlegességgel vádolta, míg a férj arról panaszkodott, hogy felesége nem tulságos lelkiismeretességgel tartotta be a hitvesi hűség parancsait. Végre is megegyezés jött létre és a házasságot mindkét fél vétkeességéből bontották fel. Gould az év júliusában Mr. Ralph Thomashoz ment újból férjhez. Ép ezért kelt most nagy feltűnést, hogy az abbotfordi pár Frank J. Gould és Helen Kelly néven szerepel az esketési névjegyzékben. A menyegző előkészületei éppen nem amerikaias esendben folytak le, a vőlegény egy hó előtt bérelte ki a költő falusi birtokát és leginkább Edinburgban tartózkodott, hogy az esketést előkészítse. Régi egyszerű skót szokásjog szerint a házasulandó pár esupán két tanu előtt kinyilatkoztatja házasságkötési szándékát és kéri a „scherriff”-et, hogy vezesse be neveiket az esketési jegyzékbe. A törvény szerint szükséges azonban, hogy a vőlegény vagy a menyasszony legalább 21 napot töltsön skót földön, ez volt az oka Gould edinburgi tartózkodásának. A fiatal Gouldot Angliában egyáltalán nem ismerik és az a titkolódzás, melylyel az esküvőt körülvétték, annak a feltevésnek ad alapot, hogy az amerikai milliárdos elvált feleségét, Helen Kellyt újból nőül vette.

— Vásári tolvaj cigányok. A múlt éjszaka Melik János, Gid Tódor és Szabó Dávid csizmadimesterek sátorjait feltörték s azokból összesen kétszáz pár csizmát loptak el. A rendőrségi nyomozás megállapította, hogy a tettesek kisjenői cigányok voltak, akik közül Lakatos Józsefné és Kolompár Lukácsot sikerült kézrekeríteni a Fehér ló vendéglőben. Kolompár kocsiján harminc pár csizmát talált a rendőrség, de ez a bünjelek dacára tagadta a tettet, Lakatos Józsefné azonban ellene vallott s így mindkettőjüket letartóztatták. A többi tettes elfogatása iránt a rendőrség sürgönyileg megkereste a kisjenői csendőrséget.

— Aki friss és egészséges akar lenni, igyék legalább egyszer hetenkint (reggel a felkeléskor) egy fél pohárnyi természetes Ferenc József-keserűvizet. Ez gyorsan és fájdalom nélkül megtisztítja a sok evéstől vagy ivástól tulterhelt emésztési csatornát, tisztítja a vért, az anyageserét hathatósan előmozdítja s ily módon sok súlyos bajtól megóvja az embert. A párisi orvosi akadémia a valódi „Ferenc József”-vizet nagyon jónak találta. Kapható ásványvíz-kereskedésekben, gyógyszerárakban és drogeriákban. 2581—VIII.

— A kitűnő hangu kalauz. A budapesti *Esti Újság*-ban olvassuk: A minap beállított szerkesztőségünkbe lapunk egy barátja. Nagyon izgatott volt.

— Szenzációs fölfedezést tettem, olyanfélét: mint a mikor valaki a lomtárban egy Tizian-képre akad.

— Mi az?

— Hát majd az elején kezdem. Egy közuti kocsin a városligetbe igyekeztem. Nem is gondoltam volna, hogy valódi műévezetben fogok részesülni a zsufelt kocsiiban.

— Talán ráléptek a tyukszemére?

— Nem tréfa, komoly valóság. Bejön utánam a kocsi a kalauz megszólal: *Jegyet parancsol?* Hát, kérem, én operabérlő vagyok, bejártam az összes kölföldi operákat, de nyugodt lélekkel mondhatom, ilyen fenséges, mély, csengő, zengő basszust még nem hallottam. Ez a kalauz kincset hord a torakában, az Inkák kincsét. Csodahang, fenomen! Bűszkesége lehetne az Operaházunknak. Én fedeztem föl.

— Érdekes, hogy hívják ezt a kalauzt?

— A nevét nem kérdeztem, de 2057-es a száma. Ezt megjegyeztem. A perronon elénekelttem vele egy áriát. Még most is oda vagyok a gyönyörűségtől.

— Tehát 2057 es?

— 2057-es.

Azt gondoltuk, csakugyan érdekes lesz föl hívni az operaigazgató figyelmét erre az új csillagra. Oda telefonoztunk a közuti vasut forgalmi főnökének, hogy ha a 2057-es kalauznak szabad napja lesz, küldje el hozzánk a saját érdekében.

Másnap déljében egy öreg, görnyedt hátú, kiérdemesült villamos kalauz kopogott be szerényen, szinte félve a szerkesztőségünkbe.

— Mit akar bácsi? Talán elvesztett valamit és közzé akarja tenni?

— Nem, kérem, én vagyok a 2057-es

— Maga az a csodaénekes?

— Én? Tréfálnak az urak — válaszolta rekedtes, fátyolos, szinte sutlogó hangon.

Tyhü, itt baj van. Egy kis tévedés. Lapunk mélyen tisztelt barátja eltévesztette a számot.

— Nem ismer bácsi egy kalauzt, a kinek gyönyörű mély hangja van?

— Dehogyan nem, a 2056-os.

Tehát csak egy számmal tévedett lapunk barátja s ez még megbocsátható. Az öreg kalauz ment is volna már, meg nem is. Látszott, hogy valamit akar mondani.

— Találkozik-e maga a 2056-ossal?

— Hogyne.

— Akkor mondja meg neki, hogy ha szabadnapja lesz, jöjjön ide.

— De bizony nem mondom.

— Miért?

— Nem akarom az ő szabadnapját is elrontani. Kérem, én Rákosszentmihályról jöttem be. A feles napom elveszett. Alászolgája.

Intézkedtünk, hogy lapunk barátja kárpótolja a 2057-est, mert az ő lelkén szárad, hogy félnapra elvonta családjától az öreg kalauzt. Azonkívül föl-szóltottuk a forgalmi főnökséget, hogy küldje el hozzánk a 2056-ost.

— De hátha a 2057-es is tévedett — kérdezte valaki.

— Akkor végig megyünk az egész számsoron, a mig csak rá nem akadunk az igazira.

Reméljük, hogy nyomozásunkban támogat minket a forgalmi főnökség is, mert igaz ugyan, hogy esetleg elveszt egy jó kalauzt, de a magyar művészetet egy kitűnő erővel gazdagítja.

— Sikkasztó könyvelő. — Temevárról jelentik: Sikkasztás történt az Első Kétféle Henger-malom Részvénytársaságnál. Hengel Ottokár, a malom könyvelője 2500 korona készpénz elikkasztása után ismeretlen helyre megezőkött. A károsok feljelentésére most a csendőrség nyomozza a sikkasztó tisztviselőt.

— **Leányforradalom egy kórházban.** Nagyváradról jelentik, hogy a biharmegyei kórházba internált leányok valóságos forradalmat szítottak.

Igen fontos okok idézték elő ezt a forradalmat. A kórház igazgatósága a napokban elbocsátott egy ápolónőt. Lényegében véve ez nem valami nagy eset s nem Tóth Péterné az első ápolónő, akit a biharmegyei kórházból elbocsátottak. És mégis a leányok annyira fel-dühösödtek Tóth Péterné elbocsátásán, hogy **összeesküdtek a kórház egész igazgatósága és az orvosi kara ellen.** Tóth Péterné ugyanis az ápoláson kívül a kerítéssel is foglalkozott. Még pedig a kórház női betegeit közvetítette megrendelőinek megegyezés szerinti árakon. A leányok így egész jó mellékkeresethez jutottak s mikor egészségesen eltávoztak a kórházból, kivétel nélkül mindegyiknek volt egy kis megtakarított pénzecskeje. A leánykereskedelemmel foglalkozó ápolónő üzelmei a napokban tudomására jutottak az igazgatóságnak s **Fráter Imre dr. igazgató-őorvos** azonnal elbocsátotta állásából az ápolónőt. A leányok erre elhatározták, hogy boszút állnak Tóth Imréné elbocsátásáért. Nyolc tettekre kész ifjú nő, névszerint Denderle Etelka, Balázs Piroska, Kiss Juliska, Róza Erzsébet, Zuló Mari, Kuck Tilda, Lunka Teréz és Breuer Ilonka, nagy titokban rávették kollégáikat, hogy csatlakozzanak az ő forradalmi mozgalmukhoz és **rombolják össze az egész kórházat.** A többi leányok mind elfogadták a tervet és tegnap délelőtt pontban 11 óra 50 perckor megkezdődött a bombázás. És pedig aképpen, hogy amikor az inspekción orvos bejött az elsőemeleti terembe rendes vizitjét megtartani, az egyik legmerészebb leány egy **vizzel telt kópócsészt vágott az orvos fejéhez.** Ez volt az első jel. A többiek erre **törni zuzni kezdtek, ami csak a kezükbe akadt.** Az összetört ablaktáblák csörömpölése megadta a jelt a földszinten lakóknak is, akik szintén bevoltak avatva a tervbe s természetesen azonnal kifutott a forradalom a földszinten is. A haditerv szerint a földszinti és emeleti szoba lakóinak a folyosón kellett volna egyesülniök s azután egyesült erővel folytatni a rombolás nagy munkáját. A gyorsan összpontosított ápolóserreg azonban mégis csak megfékezte a harcoló amazoncsapatot, a forradalmi-bizottság, nyolc tagját pedig átadta a rendőrségnek. Ekkorra azonban a forrongó leánycsapat összetört harmincnyolc ablakot, negyvenöt poharat, nyolc mosdótálat, több kópócsészt és széklet. A nyolc vezért a rendőrség kihágási ügyosztályánál állították elő. A rendőrkapitány mindegyiküket 30 napi elzárásra ítélte, mindegyiket visszavitték gyógykezelés végett a kórházba. Büntetésüket csak meggyógyulásuk után fogják kioltani.

— **Panaszos levelek.** Vettük az alábbi sorokat: Javarészt külföldi vevőim számára nagyobb mennyiségű német szövegű 4 koronás váltóúrlapra volt szükségem. Hiába kerestem a város összes tőzsdéiben, mindenütt azt a választ nyertem, hogy a keresett úrlapokat már négy hétnél régebb idő óta az adóhivatalban sem lehet kapni. Ennek folytán kényszerültem Ausztriából hozatni megfelelő mennyiséget, ami persze azt eredményezte, hogy ezzel a bizony elég tekintélyes összeggel a magyar állam károsodik. Talán meg lesz e soroknak az az eredménye, hogy illetékes helyen gondoskodni fognak arról, hogy ilyesmi többet elő ne forduljon. **Egy aradi nagykereskedő.**

Több oldalról panaszolják, hogy a most folyó csatornázási munkálatoknál nagyon kevés tekintettel vannak a közönség és a forgalom érdekeire. Különösen tarthatatlannak az állapotok a **Vilasztó-utcának a Kossuth-utca**ba torkoló részén, hol a hatalmas földhányások a több napos eső folytán valóságos sártengert alkotnak, ami a közlekedést csaknem lehetetlenné teszi. A valóság-gal elszigetelt lakosság sürgős intézkedést kér.

— **Esős időjárás** alkalmával, vegyen mindenki finom férfi és női esernyőt 1 frt 95 kr.-ért és jó minőségű strappa esernyőt 1 frt 35 kr.-ért **Fischer Simon Nagy Áruházában, Arad, Szabadság tér 12. sz. alatt** 3965

— **Tamasdán István dr. fogorvos** Batthyány-utca 30. sz. 4006

— **Cocus lábtörők, evcus szőnyeg, fürdő gyökény, parquet kefe és fényező gép, kefe-seprők, szőnyeg seprűgép, parquet fénymazak és más tisztítószerek, porolók, szesz, bor, must, szoba és fürdő hőmérők, látszővek és női bőr és se-lyem táskák** legnagyobb raktára **Hegedüs Gyula** üzletében Aradon, **Andrássy-tér 15.** Telefon 506. szám. 1761

— **A Dr. Richter-féle Liniment. Caps. comp. (Horgony-Pain-Expeller)** igazi, népszerű háziszser-ré lett, mely számos családban már sok év óta mindig készletben van. Hátfájás, csipőfájdalom, fejfájás, köszvény, csuznál sub-nél a Horgony-Linimenttel való bedörzsölések mindig fájdalomcsillapító hatást idéztek elő; sőt járványkór-nál, minő: a kolera és hányóhasfolyás, az altestnek Horgony-Linimenttel való bedörzsölése mindig igen jónak bizonyult. Ezen kitűnő háziszser jó eredménnyel alkalmaztatott bedörzsölés-képpen az influenza ellen is és üvegekben: á Kor. —80, Kor. 1.40 és Kor. 2.— a leg-több gyógyszerárban kapható; de bevásárlás alkalmával tessék határozottan: **Richter-féle Horgony-Linimentet (Horgony-Pain-Expeller)** kerni, valamint a „Horgony” védjegyre figyelni és csak eredeti üveget elfogadni. 3717

— **Francia illatok legbiztosabb készítésére — házilag — a likör aroma 1 üveg 60 fillér** **Vejtek és Weizsánál.** 279

— **Az átutazók figyelmét tisztelettel felhívjuk** arra a körülményre, hogy az **Aradi Közlöny** a vasuti állomásnál nem a csomagszállító részvény-társaság alkalmazottjánál, hanem lapunk külön megbízottjánál kapható az állomás előtti téren.

Nyomatványok beszerzésénél kérjük forduljon lapunk nyomdájához, hol igen méltányos áron, esimes tiszta kivitelű nyomatványokat készítenk. Nyomdánk olyan modernül van berendezve, ahol bármily igényeket is ki tudunk elégíteni. Készítenk névjegyeket, levélpapírokat, borítékokat, számlákat, gyűjtőjelentéseket, bármilyen kereskedelmi és ipari nyomatványokat, könyveket, műveket a leggyorsabb-rúbból a legdrágábbig. Kérjük szűkeglet esetén hozzáunk bizalommal fordulni.

A kiváló bőr- és lithiumos gyógyforrás

SALVATOR

vese- és hólyagbajoknál, köszvények, szukor-betegségnél, vörhenynél és hurutos bántal-maknál kitűnő hatás.

Természetes vasmentes szavanyvíz.

Kapható leányrökökötésűben és gyógyszerárban.

SCHULTES ÁGOST Árany-Lipóci Balvány-Forrás-üzlet, Budapest, Rózsák u. 2.

AZ ARADI KÖZLÖNY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — — 357

Kiadóhivatal és hirdetés osztály — 151

VITA FORRÁS
SOSKUT VASMEYER

Biztos gyógyszer: gyomor- és cukorbetegnek köszvény hólyag- és vesebetegnek.

Félpohár VITA-forrás a gyomorfégést azonnal megszünteti.

A vállalat tulajdonosa: 2925

„CONSUM” kereskedelmi részvénytársaság

Budapest, VI., Teréz-körút 4. Telefon 10—12.

Rőraktár: Nagy Farkas cégnél Aradon.

Kapható minden jobb fűszerárban és gyógyszerárban.

TÁRKASÁGOK.

★

(A fic dag.) Az egyik kis vendéglőben szüreti mulatság volt, melyen Kardos József és Demeter István szabólegények is résztvettek. A mulatságon összekülönböztek s Kardos annyira megfélekedett magáról, hogy a bálterem kellő közepén egyba föbe verte kollegáját. Demeter panaszára a büntetőjárásbiróság elé került a szüreti áffér.

— Ajánlom, hogy béküljenek ki, — figyelmeztette a járásbíró a vádlottat.

— Nem békülök, — felelte dacosan Kardos. — Vállalom a felelősséget azért, a mit cselekedtem.

— No, az drága mulatság lesz magának!

— Nem bánom.

A járásbíró az aktákból előveszi az orvosi lát-leletet s olvasni kezdi:

— Egy ötkoromás mekkorasságu dag, egy forintos mekkorasságu heg, egy husz filleres mekkorasságu fic-dag, — ez már összesen hét korona husz fillér No, még mindig nem békül ki?

Kardos József rápadtan halgatta ezt az új rendszerű összeadást. Nem annyira az összegtől ijedt meg, mint inkább a rejemes orvosi műszavaktól s megtörve kért bocsánatot a paraszostól.

(A jó kalap.) Két bohém színész beszélget a kávéházi asztalnál.

— Lu nem értem, — mondja az egyik — hogy tudsz te annyira vigyázni az öltözékedre? Te se vagy gasdagabb ember, mint én és én mindig úgy nézek ki melletted, mint egy kolós.

— Hja, barátom, — feleli a másik — ha neked fogalmad volna arról, hogyan óvom én a ruhámat, cipőmet, kalapomat! Nézd például ezt a fekete keménykalapomat. Látod? Négy évvel ezelőtt vettem, igaz, hogy jó esgnél, hatszor vasaltattam, kétszer én magam tettem rá új szalagot, kétszer újra béleltettem és egyszer, most nemrég, a kávéházban — eloszeréltem egy vadonatúj kalappal!

(A visszhang.) A fizika nem tanított meg bennünket arra, hogy a visszhangnak a felekezeti viszonyokhoz is van köze. Egy vidám újságíró fedezte föl az echónak ezt a sajtárságos tulajdonságát.

A nyáron egy kiránduló-társasággal kiment a családi erdőbe. Az erdőn haladtak keresztül és nagyban gyönyörködtek a visszhang játékában.

Megszólal egyszerre az újságíró:

— Furcsa esetem volt nekem tavaly ezzel a

HOL kapható a leg-
jobb és legjobb

Porosz Köszén

Koksz

Faszén

és sprított Tüzifa

?

házhöz szállítva!

ALTMANN EDÉNÉL

Wesselényi-utca 48.

Telefon szám 46.

Telefon szám 46.

A város előkelőségének becses figyelmébe!

Érdekes kiállítás látható mátol fogva a

Fehér Kereszt szálloda nagytermében

ahol valódi keleti kézi himzések (Haroms Handstikereien) tekinthetők meg **díjtalanul** vételkényszer nélkül.

Velencei és japán különlegességek.

A **kiállítás**, mely csak rövid ideig lesz megtekinthető, kiváló alkalmat nyújt hasznos és meglepően szép művészeti tárgyak beszerzésére. Legalkalmasabb

karácsonyi, újévi, nást, névnapi és egyéb alkalmi ajándékok.

4099

Nyitva este 9 óráig.

visszhanggal. A visszhang elárulta, hogy milyen felekezethez tartozom.

— Hogy-hogy?

S erre komoly arccal a következő esetet mondta el:

— Bementem, kérem, a csálai nagyerdőbe. Mint aféle pótalélek, nem tudom magamat visszatartani attól, hogy a visszhangos helyen ne kiáltssak valami szépet. Elkialtottam tehát magamat: „Itt nagyon szép!” És erre azt feleli a visszhang: „Miért ne legyen itt nagyon szép?”

TÖRVÉNYKEZÉS.

Hazudni tilos.

— *Modera szellem a pereskedésben.* —

Arad, november 5.

Kezdjük egy régi, nagyon elkopott adomával. Az egyszeri ügyvédhez beállit a kliens. Hosszu lére feleresztve előadja panaszát. A fiskális figyel s egyideig szó nélkül hallgatja a szóáradatot. Végre megszólal:

— Most már mondja el barátom a dolgot úgy, ahogy történt, mert ha hazudni kell, hát itt vagyok én.

Ez az anekdota jutott eszünkbe, amidőn a napokban a képviselőház igazságügyi-bizottságának tárgyalásáról szóló tudósításokban azt olvastuk, hogy a polgári perrendtartás 222. szakaszához új intézkedés gyanánt a következő módosítás fogadlatott el:

„Hatszáz koronáig terjedhető bírság éri azo felet vagy perbeli képviselőt, aki tudva nyilvánvalólag valótlan tényeket vagy tagadásokat terjeszt a bíró elé.”

A laikus szinte csodálkozva olvassa ez intézkedést s álmálkodva ekként kiált fel: hát az ilyesmit törvényben kell deklarálni, hiszen az igazmondásra való kötelezettséget már sokkal régibb törvények, isteni eredetű törvények deklarálták, hisz talán maga a biblia is tartalmaz ilyenféle tilalmat. Igaz, hogy sankció sehol sincs hozzáfűzve, de azért a köztudatban mezt át az a szabvány, hogy hazudni nem szabad. S nem különöse az, hogy akkor, midőn a hazugság a társas életben az impedimentum honestatis állapotja meg az illetőre nézve, törvényben kell kimondani azt, hogy ott, ahol az igazság kiderítésén igyekszik a bíróság s a per minden egyes tényezőjének az igazság kereséséről kell áthatva lennie, ott hazudni tilos. Hát szabad volt eddig hazudni? Ez a kérdés merül fel akkor: önkéntelenül, ha most törvényt csinálnak arról, hogy hazudni nem szabad. Hát a dolog úgy állott, hogy hazudni sohasem illett, a hazugság mindenha megvetett dolog volt, csak egy helyen volt, ha nem is megengedve, de legalább is eltűrve: s ez épen az igazságszolgáltatás volt.

„Tagadom,” ez a szó a magyar pernek, ugyszólván tipikus rekvizitumává lett avatva. Ezzel kezdődött s ezzel végződött a magyar per s ennek a szónak belevetése a perbe elegendő volt arra, hogy az állító félnek a bizonyítás egész arzenáljával kellessék felvonulnia a perben. Az alaptalan perlekedő, a fizetni nem akaró adós, a bukófélbe levő kereskedő belevetette a perbe ezt a szót, hogy „tagadom” s szinte beláthatatlan időig mentes volt a fizetéstől.

Erre a magyar perjog csapatvezérmra adta meg az eszközöket. Azokban a perekben, melyek ezer koronánál nagyobb értékű tárgyért vagy jogért folytak s a melyekben a járásbírói hatáskör kiköve nem volt, egy régi, elavult írásos parvezetés volt kötelező, mely annyi törvényes eszközt adott a peres felek kezébe a perek elhuzására, hogy hosszú idő telt el, addig is, amíg az iratok a formalitások lebonyolítása után először a per bírójának kezébe kerültek.

És ha azután ez megtörtént a bírónak a tagadások erdején kellett keresztülvágnia magát s csak akkor került a sor a bizonyításra, mert minden tagadott állítás: bizonyítani kellett. Ez a bizonyítás ismét hosszú időre előadta a döntést, a rosszhiszemű adós a markába mosolygott, a hiteltelő pedig szivta a fogát s szidta az igazságszolgáltatást és annak minden szentjeit. Ennek az állapotnak végét vetni, ezt előzoza az új perrendtársi törvény javaslata, melyet a munkapárti kormány sürgősen törvénynyé akar emelni.

Ezt a javaslatot, mely a régi középkori írásos pernek végét jelenti s egy modern, szobalíségre alapított peres eljárást akar a magyar polgárjogi igazságszolgáltatás alapjává tenni, az egész magyar közvélemény osztatlan örömmel fogadta. A régi írásos, holt aktákba fektetett per meg fog szünni s a per ott fog lejátszódni, élő szóval az ítélkező bíróság színe előtt. Hogy ennek a javaslatnak egyes intézkedései, egyes osztályokra többé-kevésbé séremlések, az nem változtat a javaslat egészének és szellemének üdvös volán. A gyakorlati élet és az új perjog alapján majdan kifejlődő gyakorlat lesz hiva va a megalkotandó törvény egyes sérelmes intézkedéseire a remediumot meghozni. Annyi azonban bizonyos, hogy az új perjog a pervitelt gyorsabbá fogja tenni s azt mindenesetre el fogja érni, hogy a pervital formáival ezentul nem lehet olyan könnyen visszaélni, mint eddigelő.

A nemzeti munkapárt csak elnevezését igazolja akkor, amidőn első alkotása gyanánt ezt a törvényt akarja fedél alá hozni. A nemzeti munka leghatalmasabb megvédését jelenti az, hogy az államhatalom a jogkeresők részére

a pervitalben alaposságot, gyorsaságot és biztonságot akar megteremteni.

Mondják, hogy hasonló perjogi intézkedés Ausztriában annyira bevált, hogy az eskü általi bizonyításra sokkal kevesebb esetben kerül a sor, mint hajdanta, mert a peres felek lassanként erősebb erkölcsi érzéshez lettek szoktatva s annyira rátértek az igazmondás útjára, hogy ritkán fordul elő annak szüksége, hogy a perbeli állítások esküvel erősítsenek meg.

Nem lehet azonban elzárkózni attól az aggodalomtól sem, hogy az a bírságolási jog, melyet ezen módosítás minden ítélőbíró kezébe tesz le, némileg azt az aggodalmat kelti, hogy nem biztosít e ez a rendelkezés az egyes, hivatása magaslatán nem álló bírónak tulságos hatalmat s a felek jogába való beavatkozást, mert kétségtelen, hogy a bírságolási joggal nagyon diszkrétül és óvatosan szabad bánni.

Erre kellene még kautelát kitáálni, mert amilyen üdvös az, hogy a perből minden erkölcostelen elem kiküszöböltessek, ugyanolyan fontosságu a peres feleknek a bírói hatalom tultengésével szemben való megvédése.

A módosítás a hazugságot száműzni igyekszik a perből, de vigyázni kell arra is, nehogy némelyik bíró azután olyat is hazugságnak deklarálhasson, ami nem az.

Spectator.

§ Jogerős lett Crippen dr. halálos ítélete. Londonból jelentik: A londoni felsőbírószág ma foglalkozott Crippen dr. védőügyvédjének felebbezésével. A bíróság rövid tanácskozás után a felebbezést elutasította. Crippen ennélfogva aligha fog megmenekülni a haláltól. Crippen a fogságban nyugodtan viselkedik, már elkészítette végrendeletét is, amelyben Miss Le Nevet teszi általános örökösévé.

§ Gyilkos suhanc. A mult év január havában Pécskán szóváltás keletkezett Sirb Demeter és Száka János suhancok között. A veszekedés hevében Sirb Demeter fejszét ragadott és azzal Szákát nyakszirten vágta úgy, hogy azonnal meghalt. A fiatalokorú gyilkos az aradi törvényszék ma egy évi fogságra ítélte.

§ Vigyázatlan kerékpáros. Barta Ödön aradi baronfikereskedő néhány hónappal ezelőtt biciklijével elütötte az utcán előtte haladó Czölder Piroška nevű kis leányt, ki olyan szerencsétlenül esett el, hogy lába eltörtött. Az ügyesség gondatlanságból okozott súlyos testi sérülésmiatt emelt vádat Barta ellen, akit a törvényszék a ma megtartott tárgyaláson 60 koronapénzbüntetésre ítélte.

A világ legelegansabb, legszebb, leglaposabb és legpontosabb **Órája**

„Schild Frères Co” Granges Schweiz.

Aradon csakis

Weinberger Ferenc, Gallert és Fia és Assael H. és Fia
uraknál kaphatók.

A világ legjobb poudere a porcellán-pouder, mert csodaszéppé és előkelően mattá teszi a női arcbőrt.

Az eredeti doboz tetején Yes szócseka áll.

Kapható minden drogériában, illatzerületben és gyógytárban. Az Amerikai Porcellán Poudertárs. magyarországi leosztása: Budapest, IV., Keokkamóti-utca 8. és VIII., Rákóczi-ut 9.

Árak: 5.—, 3.— korona.

Aradon kapható: S. Földes Kelemen gyógyszer., Hajós Árpád gyógyszer., Hegedűs Gyula, Hánzu Nestor, Riedl Ödön, Vojtek és Weisz. 1915

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távirati tudósítás.

Budapest, november 5

Amerika 1/2-el magasabb. Kínálat mérsékelt, vételkótv kielégítő, 20 ezer mm. 5 fillérrel magasabb.

As árak 50 kilogrammonként számítva:

	Dél szériat	2 órai szériat
Buza 1911. áprillisa	10.61—10.62	10.65—10.66
Rozs 1911. áprillisa	7.73—7.74	7.75—7.76
Tengeri 1911. májusra	5.53—5.54	5.54—5.55
Zab 1911. áprillisa	8.35—8.36	8.36—8.37

A Temesvári Lloyd-Társulat terményosarnokának hivatalos árjegyzése.

Távirati tudósítás.

(Árak 50 kilogrammonként korona értékben.)

1910. Nov. 5

Buza (szokvány-minőség):

75 kilogrammos	9:15—9:30
76	9:20—9:30
77	9:30—9:40
78	9:45—9:50

Buza (Temesvári keresk. áru):

75 kilogrammos	9:10—9:15
Rozs	6:55—6:60
Árpa	6:50—6:55
Zab	7:25—7:30
Tengeri	5:85—5:90
Tengeri (ul)	4:15—4:20

Budapesti értéktőzsde. (Táv. jelentés.)

Nov. 5.

Magyar aranyjárdék 4%	111.15
Magyar koronajárdék 4%	91.75
Magyar koronajárdék 3 1/2%	81.15
Magy. földteherm. kötvény 4%	92.40
Hortát-szlavon földteherm. kötvény	94.—
Magyar nyeresémsorsoragy kölcsön	222.—
Tiszaszab. és szegedi sorsoragy kölcsön	154.—
Osztrák járadék papírban	93.—
Osztrák járadék esztbe	96.75
Osztrák járadék aranyban	116.50
Osztrák koronajárdék 4%	93.10
1860. évi osztrák államsoragy	166.—
Osztrák-magyar bankrészevény	18.80
Magyar hitelbank-részevény	856.50
Osztrák hitelintézeti részevény	666.50
Oestr.-magy.-államvasuti részevény	752.—
20 frankos arany (Napoleonador)	19.98
Német birodalmi márka	117.55
London vista	240.72 1/2
Páris vista	95.95
20 márkás arany	28.51

Budapest-kébányai sertéskereskedelem

Nov. 5.

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felül súlyban — fillérig; középs páronként 300—400 kilogrammig e jédo súlyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felül súlyban 152—55 fillérig; fiatal középs páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban 155—167 fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban 168—168 fillérig.

Sertéselészám: nov. hó 2. napján volt készlet 28199 darab, nov. 3. napján felhajtott — darab, nov. 3. napján elszállított 803 darab, nov. 4. napjára maradt készletben: 27506 darab.

A hírtott sertés fizet irányzata nyugodt.

Felölös szerkesztő:

BOLGÁR LAJOS.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1910. évi november hó 6-án:

Délután 3 1/2 órakor mérsékelt helyárakkal:

Az elvált asszony.

Operette 3 felvonásban. Szövegét írta: Leon Viktor. Zenéjét szerzette: Fall Leó. Fordította: Gábor Andor.

SZEMÉLYEK:

Lyssenweghe	Beregi S.	Ruitersplatt	Várnay Jerő.
Jana, felesége	Dióssy Nusl.	Scrop, kalauz	Heltal Jenő.
Bakkensky	Polgár S.	Krauffelt	Cseh Ferenc.
Vander Loó	Sz. Rontay B.	Martje, neje	Zalai Margit.
Leye ügyvéd	Herold E.	Adel	Havy R.
Deesteldonk	Vass Jenő.	Tjonger	Kahler K.

Kezdeté délután 3 és fél órakor.

Este 7 1/2 órakor, rendez helyárakkal

A) bérlet.

A) bérlet

Az obsitos.

Bucses színjáték 3 felvonásban. Írta: Bakonyi Károly. Zenéjét szerzette: Ká má n Imre.

SZEMÉLYEK:

Nemzetes asszony	Zalai Margit	Tihamér	Heltal Jenő.
Melcsi, leánya	Harmath J.	Andris	Beregi S.
uzogány	Várnay Jenő.	Bálint	Halmay Béla.
Jóska, fia	Vass Jenő.	Beckker	Kucsaár L.
Százszorszép	Polgár S.	Szakácsné	Benkőné.
Piroska	Dióssy Nusl.	Hetes	Szabó Lajos.

Kezdeté este 7 és fél órakor.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Baró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Műsor 1910. nov. 6-án, vasárnap:

1. Az állatbarát. Humoro. — 2. Benares. Látványos. — 3. Az ulánus. Dráma — 4. Muki a színházban. Bókózat. — 5. A fegyenc. Dráma. — 6. Vizesések Tirolban. Látványos. — 7. Pall párbajozik. Komikus. — 8. A Par-seval budapesti fel zállása.

Előadások fél 3 órától kezdve.

Utolsó előadás este 10 órakor.

Helyárak: I-es hely 1 kor., II-ik 80 fill., III-ik 60 fill., IV-es hely 40 fill., V-ik hely 20 fillér

NYILTTÉR.

Ösv. Friedländer Ignác szül. Lamger Fanny, fájdalomtól megtört szívvvel tudatja szeretett és felejtetetlen férje, illetve testvér, sógor és jó rokonnak

Friedländer Ignác

f. évi november 5-én d. u. 5 órakor életének 54 ik és boldog házasságának 23-ik évében, rövid szenvedés után történt gyászos elhunytát.

A megboldogult hült tetemeit f. hó 7-én d. e. 10 órakor fogják lakásából Andrássy-tér 24. (Neuman-palota) a helybeli izr. sirkertben örök nyugalomra helyezni.

Aldás és béke perai felett!

Arad, 1910. nov. hó 5-én. 4151

A gyászoló család.

A
Hölgyközönség

szíves figyelmébe!

Legolcsóbb árak!

Kizárólag

elsőrendű gyártmányok

mindennemű

311

bel- és külföldi pipere

különlegességek és

háztartási cikkekben.

Arcz-cremek,
Hölgyporok,
Kézfinomítór,
Szappanok.

Hajfestékek,
Hajvizek,
Hajporok,
Brillantínok.

Illatszerek,
Illatos porok (Saschet),
Kölni vizek,
Szoba illatok.

Hajkefék,
Hajtük,
Fésük,
Hajgöndörítők.

Fogkefék,
Fogpaszták,
Fogporok,
Szájvizek.

Körömpaszták
Köröm emailok
Köröm vizek,
Köröm ollók, reszelők és polsók

Legfinomabb angol rumok és orosz teák, francia cognac, likörök és likörreszenciák, valódi hollandi cacao porok, tyermek-tápszerek és huskivonatok.

Szivacsok, szivacsalók és mosdóruhák, parketpaszták, parketviaszok és fényesítő kefék, ruha, fém, cipőtisztító szerek, stb. Gummiárak, kötszerek és betegápolási cikkek.

Hánzu Nestor

Vöröskereszt Drogeria

Arad, Weitzer J.-u. 2.

Városi és megyei telefon 455. sz.

Dr. Gabos Jenő
 ügyvédi irodáját
 Deák Ferenc-u. 39. sz. a.
 áthelyezte. 4065

A lehető
 leggyorsabban
 tisztít fáradtság
 nélkül.

A világ legjobb
 tisztítószere.

Kapható Aradon: Braun N. A., Daimel Lajos, Dürr Gusztáv, Fejér Gyula, Guttmann Samu, Hánzu Nestor, Hegedüs Gyula, Lázár Gyula, Meer Mór, Nagy Farkas, Németh J., Szabó Albert, Steinitzer N., Weisz Dávid, Rothstein Mór. 3682

St. Louis 1904 világkiállításon „Grand Prix“.

Tisztítás csak

Globus
 véd-jegy
 fémfiszítószer
 Fritz Schütz jun. K.T. Aussig
 Arany érem 1900 Párisi Grand Prix 1906 St. Louis

Globus
 Fémfiszítókivonatal
 legjobb fémfiszítő a világon

Jobban tisztít, mint más fémfiszítőszerek.

Óra- és ékszer

Óra- és ékszer

4110

GUBER FORRÁS
 A LEGKÖNYNYEBBEN RMÉSZTHETŐ

ARZENES VIZ
 VÉRSEGENYSÉG SÁPKÖR
 IDEGGYENGESÉG
 ÁLMTLANSAÉG
 ÉS MINDENFÉLE GYENGESÉGI ÁLLAPOTOKNÁL ADHATÓ

KAPHATÓ: GYÓGYSZERTÁRAK, DROGUÁRIÁK ÉS ÁSVÁNYVIZKERESKEDESEKNEK 6849

TANTÁL-LÁMPA

a legjobb fémszálas
 :: izzólámpa. ::

ÁRAMMEGTAKARÍTÁS KB. 80%, FEHÉR FÉNNYEL ÉG. RÁZKÓDÁSOKNAK ELLEN ÁLL. IGEN TARTÓS. MINDEN HELYZETBEN KIFOGÁSTALANUL ÉG. NAGYOBB RENDELÉSEKNÉL MAGAS ENGEDMÉNY.

Megrendelhető: 6676

Magyar-Siemens-Schuckert-Művek-nél
 Bpest, V., Lipót-körút 5.

Kitünően megvéd a

MATTONI-FELE GIESSHÜBLER
 SAVANYUVIZ

A székélyes sokféle infectiozus bajtól; a pusztá gránitaziklából fakad. Több epidémiánál tényleg bevált.

NOXIN

A LEGJOBB CZIPÓ-KREM.

NOXIN

A szabadalmaz. Kétféle.

Minden jobb szíjben kapható.
HOCHSINGER TESTVÉREK BUDAPEST.
 Főraktár: Aradon: LÖRÉNY KÁROLY úrnál, Fény-utca, Nádasdy-palota. 4105

Védjegy: „Horgony“

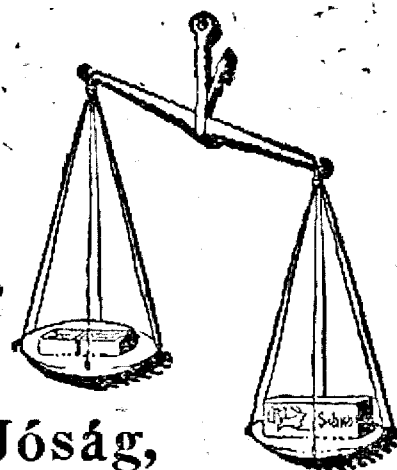
A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller
 póléka

egy régióknak bizonyult láziszser, mely már sok év óta legjobb bedörzsölésnek bizonyult köszvényénel, oszónál és meghűléseknél.

Figyelmztetés: Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csak olyan eredeti üveget fogadjunk el, mely a „Horgony“ védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K-80, K1.40 és K2.- és ügyszálván minden gyógyszerertárban kapható. Főraktár: Török József gyógyszerertárnál, Budapest.

D. Richter gyógyszerertára az „Arany oroszlanhoz“, Prágában, Elisabethstrasse 5 non.

3717

Jóság,
 ár és
 súlya

kell a szappan összehasonlításánál és bevásárlásánál ügyelni. A világ egy szappana sem éri el a

Schicht
 szarvas
 szappanát

minden jó tulajdonságában, tisztaságában, mosóképességében, lágyágában és olcsóságában.

6897-III

SZULTÁNFORRÁS

A húgyhajtó és húgysavoldó vizek királya. • Dór- és dús lithion-tartalmu ásványvíz.

Kiváló vegyösszetétele következtében sikerrel alkalmazható vese-, húgykő- és hólyagbajok esetében, valamint cukorbetegségeknel, csúszos bántalmaknál; továbbá a légző- és emésztőszervek hurutos bajainak gyógyítására

Iszapolódag: Budapest, IV. Ferenc Nász-utca part 22.
 Kétféle: EPERJES.

Főelárúttók Aradon: Dör Gusztáv, a városházza szemben, telefon 118. Nagy Farkas, telefon 268 Fejér Gyula, telefon 71. sz. 281

Mme Thérèse ujdonságok

vállfűzőterem tulajdonos-
nő Budapestről, egy pár
napig Aradon tartózkodik
a Központi Szállodában

s ezuton tudatja az előkelő hölgyközönséggel,
hogy megrendelések felvételét személyesen esz-
közli s meghívásra szívesen elmegy, csak
kéri a címek leadását a szálloda portásánál.

A legszebb és legeredettebb Párisi mo-
deleket készítők, melyek között legelső
és legújabb a haiesont nélküli fűző.
(Corset Anatomique) Szíves pártfogást kér

4126

Mme Thérèse.

Fogorvosi jelentés.

Dr. Székely Inigó

fog- és szájorvos
lakását

a csanádi gazd. takp. paletájába

József főherceg-ut 3. szám alá

tette át. 4144

AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE
HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYÁNAK
heti kimutatása.

Hivatalos helyiség Szabadság-ter 7. sz. l. em.

Telefon 294. sz. Telefon 294. sz.

Hivatalos órák: délelőtt 9—1 óráig.

Vidéki megkeresésekre — azoknak, a kik a
körnek nem tagjai — csak válaszbélyeg ellené-
ben válaszolunk.

1910. november hó 5.

Keresünk:

Aradra: elsőrendű női divatkereskedés ré-
szére jó megjelenésű, szakmáját jól értő segé-
det és egy irodistát, továbbá egy festék szak-
mabeli segédet.

Vidékre: 1 elsőrendű vas és 1 elsőrendű
fűszerszakmabeli segédet, továbbá 5 fűszer,
rőfösés rövid, 2 vas és fűszer, 4 rőfös és 5 ve-
gyes szakmabeli magyar, román és részben né-
met, tót és szerb nyelvismérettel bíró se-
gédet.

Afánlunk:

Esti foglalkozásra egy perfekt magyar és
német levelezőt és könyvelőt, 3 fűszer, 3 vegyes
1 vas és fűszer, 2 fűszer, és rövid és 1 kézmű, rö-
vid és fűszerszakmabeli segédet.

Az elhelyezés teljesen díjtalan; az Aradi
Kereskedők Köre tagjai előnyben részesülnek.

AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE

HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYA 301

Klela Sándor, Keppich Zsigmond

utkar

igazgató.

KÖVETKEZŐ ujdonságok érkeztek

KERPEL IZSÓ

90,000 kötetes

kölcsönkönyvtárába:

Bársony I.: A boszorkány, Herczeg F.:
A fehér páva. Szomaházy I.: Hellerné, Havas
Iván: A császár obestere, Egy önkéntes
naplója II. rész: Az üteg, Pemberton: Fehér
falak, Falk Zs: Repülünk, Pröhle V.: Nap-
keletről. Zsoldos D.: Highlife: Nők a kul-
turában Tonelli Sándor: Angolok és amerikaiak
Gaine Hall: A vörös Jazon. Műveltség könyv-
tára VII: Az 6- és középkor története.
Gréville H: A milliárdos. Grath H. M.: A
szerelem bolondja Erdős Renée: Norina, A Hol-
nap új versei. Glyn Elinor: A szirtéken tul.
Gydings Franklin Henry: A szociologia elvei.
Merriman Seton Henry: A bársonykeztű. Já-
nossy Aladár: Emlékiratai. Igazság a Ha-
verda pörben. Herczeg F.: Szelek szárnyán,
Tábori K: Bűn és szerelem, Bölsche: Szerelem
az élők világában, Lafkadio H.: Kokoró, Egy
önkéntes naplója, Palásthy M.: Baccarat Ófel-
sége.

Németben: Brachvogel Carry: Der Kampf
um den Mann, Berkow Karl: Frauenliebe, Cham-
pol: Schwester Alexandrine, Geijerstam G. Das
ewige Rätsel, Eschstruth N.: Die Rogenmuhme,
Ganghofer L.: Der laufende Berg, Der Ufried,
Edelweisskönig, Schoss Hubertus, Westmark H.:
Der Sieg des Lebens. Ballestrem A.: Ihre Majestät,
Lee Jennette: Onkel William, Gersdorf A.: Das
Paradies der Erde. Stratz Rudolf: Die Faust
des Riesen. Hart Hans: Liebesmusik, Heimbürg:
Der Stärkere, Strindberg: Schwarze Fah-
nen, Herzog: Der Adjutant, Skowronnek R.: Mein
Vetter Josua Lindau Paul: Der Agent, Strindberg
A: Legenden. Klinkowstroem: Das Hohelied des
Lebens, Schirokauer A: Im Schatten, Hart
Hans: Vom trotzigem Sterben, Ballestrem: Um
eine Königskrone, Viebig: Kinder der Eifel,

**Kölcsöndíj havonként 1 korona
20 fillér vagy kötetenként fi-
retve 8 fillér.**

bélt s a leggyelmesebb kiszolgálásban
részesülnek.

A zenemű-kölcsöntárba

is meglepő szép

ujdonságok érkeztek:

Zenekölcsöntári díj havi 1 kor. 40 fill.,
vagy füzetenként 14 fill.

Legujabbak: Monckton: Zülleni, zülleni, Zer-
kovitz: Bukj el szoknya, Grosz Alfréd: A gáz-
lámpa hogyha kigyuladt, Szirmay: Oh borzalom.
A mama alszik, A rapport, Zerkovitz: A kávéház
márványasztalánál... Szirmai: Fakir, Keverem,
kavarom... Zerkovitz: Pán szerelmé. Jó
parthie a Grüner Marcsa. Szájad. Weiner: Nem
szabad! Erbé: Ha majd a levelek lehullanak.
Rubens: Balkáni hercegnő. Jaró: Muzsikus
leány. Scott M: Nem, nem. Zerkovitz. Látja
maga milyen... Hulló falevél. Weiner: Miért
nem tudok találni... Erbé: Mária, Ehrlich: Moni
vegylék nekem egy monoplánt. Fráter L: Miért
nem születél a mi falunkba... Biró uram...

**Egyes könyvek és egész
könyvtárak vétele; könyv-
tárak kiegészítése és**

berendezése

KERPEL IZSÓ,

könyv-, zenemű és papír
kereskedése Aradon.

381

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNYI KIVONAT.

3373—1910. tkvi szám.

Árverési hirdetményi kivonat.

A nagy-halmágyi kir. járás-
biróság mint tkvi hatóság közhírre
teszi, hogy Bulz Todor stejai lakos
végrehajtatónak Mágyer György I.
Niku'ás és társai tomesdi lakos
végrehajtatást szenvedők elleni
1000 korona tőkekövetelés és já-
ruléka iránti végrehajtási ügyé-
ben az árverést elrendelte, minek
folytán a nagyhalmágyi kir. já-
rásbiróság kerületében fekvő és a
Nagyhalmágy községi 571 sz. tjkv-
ben A. I. 1—3. sorsz. alatt foglalt
ingatlanok 534 korona, és u. o.
sz. tjkvben A. + 1. sorsz. a. fog-
lalt ingatlan 336 korona kikiáltási
árban az 1910. évi november hó
23-ik napján délelőtt 9 órakor
Nagyhalmágyon a telekkönyvi ha-
tóság helyiségében megtartandó
nyilvános árverés alá fog kerülni,
a következő feltételek mellett:

1. Az ingatlanok a kikiáltási
árnak az 1908: XLI. t.-c. 26.
§-ában megjelölt hányadon alul el
nem adhatók és vevő a bánat-
pénzt az 1908. évi XLI. t.-c. 25.
§-ában kiegészíteni köteles.

2. Árveréni kívánók tartoznak
az ingatlanok becsárának 10%-át,
vagyis a nagyhalmágyi 571. sz.
tjkvben A. I 1—3 sorsz. alatt fog-
lalt ingatlanokra vonatkozólag 53
korona 40 fillért és az A. + 1
sorsz. a. ingatlanokra vonatkozó-
lag pedig 33 korona 60 fillért
készpénzben, vagy az 1881. évi
november 1-én 3333. szám alatt
kelt igazságügyminiszteri rendelet
8. §-ában kijelölt óvadékképes ér-
tékpapirokban a kiküldött kezé-
zetenni, vagy az 1881. évi 60. t.-c.
170. §-a értelmében a bánatpénz-
nek a bíróságnál történt előleges
elhelyezéséről kiállított elismer-
vényt átszolgáltatni.

3. Vevő köteles a vételért há-
rom egyenlő részletben és pedig az
elsőt az árverés jogerőre emelke-
désétől számított 15 nap alatt, a
másodikat ugyanazon naptól szá-
mitott 30 nap alatt, a harma-
dikát ugyanazon naptól számított
45 nap alatt, minden egyes vé-
telári részlet után az árverés-
napjától számított 5% kama-
tokkal együtt szabályszerű letéti
kérvény kapcsán az 1881. de-
cember 6-án 39425. I. M. sz. alatt
kelt rendeletében előírt módon a
buttyini kir. adóhivatalnál, mint
bírói letéti pénztárnál befizetni.

A bánatpénzt a bíróság az utolsó
részletbe fogja beszámítani.

4. Vevő köteles az épületeket
a birtokbavétel napjától tűzkar
ellen biztosítani és, a biztosítási
bárcát ugyanazon naptól számi-
tandó 15 nap alatt ezen bíróság-
nál bemutatni.

Az árverési hirdetmény és fel-
tétel többi pontjai a hivatalos
órák alatt ezen kir. járásbiróság
telekkönyvi hatóságánál és Nagy-
halmágy, Kishalmágy, Tisza, Ba-
nesd, Leásza, Lestyóra, Pojenár és
Czohezd községek előjáróságainál
megtekinthetők.

Nagyhalmágyon, a kir. járásbi-
róság, mint telekkönyvi hatóság-
nál 1910. évi október hó 9. napján.

Gáffy,

4147

kir. járásbíró.

Lakatos műhely Deák F.-utca 38 sz.

Értesítem a n. é. közönséget, hogy a fenti cím alatt
mű- és épület lakatos műhelyt nyitottam,
 hol minden e szakmába vágó munkát a legnagyobb pontossággal és a
 legjutányosabb árban készítek el.

Szíves pártfogást kér

WEISZ DÁNIEL.

Tanulók fizetéssel felvétetnek.

Magy. kir. szab. osztálysorsjáték.

Az 1910. november 17. és 18-án kezdődő
 XXVII. **I. osztályának**
 sorsjáték

huzására szóló sorsjegyek nálam már kaphatók.

Az eredeti árak a következők:

$\frac{1}{1}$	sorsjegy	12.—	korona		$\frac{1}{4}$	"	3.—	korona
$\frac{1}{2}$	"	6.—	"		$\frac{1}{8}$	"	150	"

Sorsjegyek dus számválasztékban kaphatók, többek
 közt a következő számok

99351	99358	99364	99375	11956	11975	36051
$\frac{4}{4}$	$\frac{4}{4}$	$\frac{4}{4}$	$\frac{4}{4}$	$\frac{8}{8}$	$\frac{8}{8}$	$\frac{8}{8}$
	36060	36051	55801	55810	55824	
	$\frac{8}{8}$	$\frac{8}{8}$	$\frac{8}{8}$	$\frac{8}{8}$	$\frac{8}{8}$	$\frac{8}{8}$

Az 1903. július 15-én eszközölt hu-
 zás alkalmával az általam eladott

36051. szám tizenötezer

koronát, az 1905. évi április hó 15-én esz-
 közölt huzás alkalmával az általam eladott

36053. szám ötezer koronát és az 1906. évi
 február hó 14-én eszközölt huzás alkalmával az ál-
 talam eladott **99354. szám tízezer** koronát
 nyert. Ezeken kívül számos 2000, 1000 és 500
 kor. nyereményeket fizettem ki.

Előlegek sorsjegyek és értékpapírokra. Sorsjegyek és
 állampapírok, valamint idegen bankjegyek, arany- és ezüst-
 pénzek vétele és eladása. Szelvények beváltása.

WALLFISCH ÁRMIN

bank- és váltóüzlete Aradon. 8916

Alapított 1875. évben. Helybeli és megyei telefonszám 129.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöketnek.

ÚJ ÜZLET ARADON.

November elsején Andrassy-tér 20. szám alatt a Központi
 szálloda mellett

Ékszerész és órászületet

nyitottam.

Dus raktárt tartok: drágakő, arany és ezüst ékszerekben,
 arany ezüst és acél óra különlegességekben, továbbá ezüst és
 prima china ezüst tárgyakban, úgy hogy a legkényesebb ízlésnek is
 teljes mértékben megfelelek.

JAVITÓMŰHELYEMBEN

mindennemű szakbavágó munkák, óra és ékszerjavítás, továbbá átala-
 kítások a legnagyobb szakavatottsággal jó jótállás mellett végeztek.

Mint üzletembernek és iparosnak elveim: 4135

Szoliditás, olesóság és megbízhatóság

úgy árok mint a végzett munka tekintetében, a miről remélhetőleg módom
 lesz meggyőzni a tisztelt közönséget. — Tisztelettel

FELLNER SAMU,

órász és ékszerész.

Ki iszik ma még Aradon drága kül- és belföldi ásványvizet Cholera és
 más járványos betegségeknél, vagy egészséges viszonyok közt, amikor a legelőke-
 löbb körökben előszeretettel élvezik a kiváló olcsó

A Mária-Radna melletti Lippafüredi „Apolló-borvíz“

forrásásványvizét, amely itt Aradon is palackonként (palackcsere mellett) például
 kéltiterest (palack nélkül) már 28 filléres házhoz szállítva kapható, tehát még a
 szódavíznel is olcsóbb.

A Mária-Radna melletti Lippafüredi „Apolló-borvíz“ forrás

tökéletesen kristálytisza, baktériummentes, vasmentes, és azért nincs lerakódása,
 szénsavdus, a bort nem feketíti, sőt annak jobb ízű kölesönöz, legkellemesebb, ideá-
 lis, elsőrangú gyógy- és asztali víz, antialkoholistáknak legjobb itala, nyálkaoldó
 hughajtó, gyomorerosító legolcsóbb ásványvíz.

Aradon kapható:

Kardos Miklós ásványvízkereskedőnél Szabadság-tér 12. szám, telefon szám 647.
 Hoffmann Ottó fűszerkereskedőnél Szabadság-tér 20. szám, telefon szám. 598. Arad
 és Vidéke kiadóhizatala Salac-utca, telefon szám 22. és az „Apolló-borvíz“ lera-
 kata Magyar-utca 20a, minden jobb fűszerüzletben. Kávéházakban, vendéglőkben
 kérjünk erőlyesen „Apolló-borvíz“-et

A vidék részére rendelhető levelezőlappal, ládakban vagy fuvarosaink által
 szabadon szalma közzé. A vidékre szállítja Lippafüred részv. társ. Lippa Temes-
 megye, vagy Lukács J. kizárólagos eladási hely a délvidék részére Arad, Patófi-
 utca 4. szám. 4134

Geiger Gyula fiai

Délmagyarország legnagyobb csipkeáruházának fiókja.

Asztalos Sándor-utcában (a volt Vácz-féle üzletben)
 folyó évi november hó 5-én megnyílt s a következő
 árak kerülnek eladásra.

Kizárólag csak parti áruk.

Minden 8 napban új áru, kizárólag jobb minőségű áruk.

10.000 mtr. férfi és női ruha szövet 75 krtól feljebb,
 50.000 mtr. csipke 1 krtól feljebb, 5.000 drb. férfi ing R. R.
 schiffonból 90 krtól feljebb, 5.000 drb. női ing és korsetták
 90 krtól feljebb. Óriási parti schiffon vég 4 firtól feljebb,
 5.000 drb. blousok 1.50 firtól feljebb, 5.000 drb. selyem blous
 3 firtól feljebb, 5.000 drb. clot alj és lüszter alj 1.50-től feljebb,
 1.000 tucat zsebkendő 90 krtól feljebb, 1.000 tucat férfi gal-
 lér drbja 7 krtól feljebb, 500 tucat kézelő színes és fehér, öt-
 réti, 15 kr. párja, 5.000 pár női és férfi glassé keztyű 50
 krtól feljebb stb. stb. ide nem sorolt áruk. 4141

Óriási választék csipkében és csipke-
 szövetekben. Mindenkinek elmulasztha-
 tatlan alkalom.

Olvasóinkat
 tisztelettel kérjük
 hogy bevásárlásaik-
 nál a lapunkban ol-
 vasott hirdetésre hi-
 vatkozni sziveskedjenek

Az őszi és téli idényre ajánlja

Róna Jenő

dusan felszerelt raktárát, női-, férfi- és gyermek bélelt és béleletlen cipőket, egyzintén magasra bőrözött HALINA CSIZMÁT, sárceipőt

a legjutányosabb árakban.

2001 Elvem csekély haszon nagy forgalom.

Telefon szám 765.

Andrássy-tér 17. szám Reinhart-ház.

PRO HIRDETÉSEK.

Akinek

ismeretétől híján

házasárra,
nevelőre,
fiatalvezetőre,
könyvelőre,
segédre,
ispánra,
gazdatisztára,
kulcsárra,
vincsellérre,
kertészre,

kulcsárra,
gazdasszóra,
szakácsnőre,
szobalányra,
hási- vagy
irodaszolgára
pénzbeszedőre,
házmesterre,
stb.-re
van szüksége.

Aki

bérbéradni kíván

birtokot,
házat,
vadászterületet,

kocsit,
lovat,
halászatot,
telket.

Aki

eladni kíván

butort,
szagorát,
port,
gyümölcsöt,
gabonát,

üzletet,
műhelyt,
lakást, stb.
vagy

Aki

szükséget véli vagy bérbéradni csáljából keresi;

Aki

valamely állást betölteni kíván: legbiztosabban ér csálj, ha az

ARADI KÖZLÖNY

kis hirdetés

rovatát használja

Zalogházból

kiváltott arany, ezüst- és gyémánt-árakat vesz és elad. Farkas Streicher Arad, Tököly-tér 1. 2974

Őszi Divat Album

utcai, házi tolette, costum, blous és alj, valamint gyermekdivat album Összesen 900 divatképet tartalmaz a vaskos 70 oldalas könyv, ára 2 50. Kapható Ingusz I. és Fia könyv-, zenemű- és papirkereskedésében Arad, Andrássy-tér 16. és Weitzer János-utca. 671

Német kereskedelmi levelezésben

kellő jártassággal bíró levelező kerestetik. Ajánlatokat Perfekt jelige alatt a lap kiadóhivatala továbbítja. 4079

2 rövid, modern

átjárt zongora, híres gyártmány, a legjobb karban jutányosan eladó Weisz, főkantör Makó. 4062

Nőtlen raktáros.

Valamely gazdaságban használható mesterséghez értő nőtlen raktáros kerestetik gazdaságba, azonnali belépésre. Cim a kiadóhivatalban. 4000

Ka cigarettázik

használjon Progress szivarkahüvelyt, 100 drb. 26 fill. 1000 drb. K. 240. Egyedül kapható Ingusz I. és Fia könyv- és papirkereskedésében Arad, Andrássy-tér 16. és Weitzer János-utca. 1651

Értesítés.

Értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy november 1-től étkezémet Petőfi-utca 6. számból, Eötvös-utca 10. sz. újonnan épülő házba helyeztem át, elfogadok abonenseket házban és házon kívül, szíves pártfogást kértisztelettel Kohn Adolfné 4046

Zötylgyár

közelében levő Libásdüllő 8. számú ház és kert eladó. Bővebbet Láng Győző Batthyány-utca 81. sz. 4068

Minden embernek

nélkülözhetetlen a Dr. Ehrlich és Dr. Hata eredeti műve az általuk feltalált 606-ról. Magyarra fordította: Dr. Marschalkó Tamás kolozsvári egyetemi tanár. Megjelenik kb. 2 hét múlva. Előfizetési ár: Füzve K. 6.-, kötve K. 8.-. Bolti ára magasabb lesz. A pénz előleges beküldése esetén bérmentve. Megrendelhető Kerpel Izsó könyvkereskedésében Aradon, Andrássy-tér 20 sz. 4071

Fakereskedés részére

jóírású gyakorlatokat vagy hivatalnokokat keresek. Németnyelv tudása feltétlenül szükséges. Vass József Uj-Arad. 4084

Egy intelligens nő

finomabb üzletben pénztárnoknői állást vagy ahhoz hasonlót keres. Cim a kiadóban. 4066

Házvezetőnői állást

esetleg mint kulcsárnő vagy gyermekek mellé elfogad középkorú urinő jobb házaknál vagy plebánián, helyben úgy mint vidéken. A háztartás és a kézimunka minden nemében jártas, magyarul és németül beszél perfect. Bővebb felvilágosítás kapható Schwartz F. úrnál Weitzer János-utca 2. szám, I. emelet, Minorita-palota. 4088

Eladó

az Aulich Lajos-utca 7a számú ház. Bővebbet Jánossy János úrnál Lahner György-utca 7. sz. 4086

3 szoba szép matt butor

elköltözés miatt azonnal eladó. Krausz, Csernovits Péter-u. 27. 4112

Vécsey-utca 12. számú

10% ot jövedelmező földszintes bérház más vállalat miatt eladó. Bővebbet ott a tulajdonosnál. 4111

Magányos ház,

mely, esetleg 2 lakásra osztható, parkirozott udvarral beépíthető utcai fronttal, istállóval eladó. Bővebbet Florián u. 15. 4152

Petrolenmos hordókat

veszünk csakis azonnali szállításra legmagasabb napi áron rövidesen a hordó árak olcsóbbak lesznek. Schenk és Tsa, Arad. 4149

Borok

kitünő minőség, 1908. év eliek eladók, megtekinthetők Hegyes István Aradi Andrássy-utca 12. szám alatti lakosnál. 4148

Tököly

Imre u. 4 számú ház eladó. Bővebbet a háztulajdonosnál. 4145

Olajprés

2 kosaras, teljes felszereléssel eladó. Cim Fischer Árpád Sikula. 4133

Jntarsia

festésre és égetésre új genretű fadiszmúárak összes kellékekkel megérkeztek. Bájos új masinák megtekintésére érdeklőket szívesen látja vétel kötelezettsége nélkül. Krausz Paulin. Színházépület. Telefonszám 511. 671

Rum,

konyak, bor és egyéb üveg vigneiták kaphatók Ingusz I. és Fia könyv és papirkereskedésében Arad, Andrássy-tér 16.

Női ruhákat

valamint fehérneműt olcsón javítottok. Cim: Rákosán Gyár-utca 24. 4131

Fajfrészező motoralk-

kal bárki állandó jövedelmet biztosíthat magának. Beszerezhető Kovács Soma és Társainál. 6751

Francia kisasszony

délutáni órákra foglalkozást keres. Cim a kiadóhivatalban. 4182

Egy hosszú zongora

elköltözés miatt jutányosan eladó. Bővebbet Adler gyógyszerésznél, Pécska. 4127

Diszmű, játék,

üveg és norinbergi üzlettemhez elárusítónőket keresek azonnali belépésre; csakis olyanok ajánlkoznak, kik ily minőségben már alkalmazva voltak. Hasonló minőségben fiatalember is kerestetik Reich El céhez Arad. 4119

Egy keveset hisznált

pedálos cimbalom eladó. Cim a kiadóhivatalban. 4128

Keresek

női ruha varrodámba ügyes fizető és tanuló leányokat. Neumanné Kohn Józsa, Szabadság-tér 12., sz. I. em. balra. 4008

Fleischmann Zsófia

szülésznő, masször lakása Ferdinánd-utca 7. 3375

Kasszinger-utca 5. szám

alatt egy 5 szobás, külön zárt folyosóval, mellékhelyiségekkel fűdőszobával, ellátott úri lak minden órában kiadó. Bővebbet ugvarott. 4042

Fiatalkereskedősegéd

azonnali belépésre alkalmazást nyerhet Molnár Gyula vaskereskedésében Lippán. 4115

Eladó száz háztelek.

Magyar áll. vasut fűtőház mellett elterülő Zimándi-utca és Almos-utca folytatását képező beltelkek, valamint Zsidótemető-utca kettő szám alatti

uj utca nyitás

által nyert házhelyek, melyek a Zimándi-utcahoz vezetnek, végül a Zsidótemető-utca hatszám felosztott terület eladók, a telkek parcellázva 150-200 m²-ől változó nagyságban. Értekezés délután

Sóltz Gyula, 2750

Arad, Zsidótemető utca 5.

Nánási László

festő és diszmű-fényező

ARAD, Rákóczy-utca 5. szám.

Elvállalok mindennemű

műipari festészetet,

emal fényezést, bronzirozást, aranyozást, fa- és rézbutorok javítását, újonnan emal fényezését bármilyen színre és vernirozását „kályha-rendszer” szerint beégetve, festés és díszítés. Fürdőkádak, fűdőszobák, mosdóasztalok, légszem-kályhák, pénzszekrények, kerékpárok, lámpák csülárok stb. festését. Szolid kiszolgálással Mérsékelt árak! — Szakképzett izléses munka! 4130

Használt
ó l o m
megvételre kerestetik

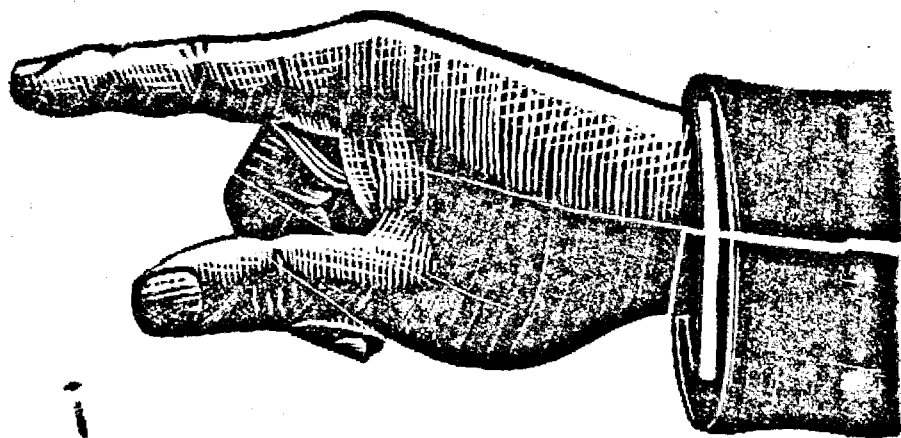
RADÓGYULA

uj női divatáruháza

Andrássy-tér és Weitzer János-u. sarkán

Az új áruház cikkei:

Női felöltők
Leány- és gyermek felöltők
Női divat costumök
Női bundák
Szörme különlegességek
Gyermek ruhák
Női blousok
Pongyolák
Jupponok

3651

Szabott árak!

Külön mértékosztály.

Aradi Ipar- és Népbank.

Meghívás.

Az „Aradi Ipar- és Népbank“

tisztelt részvényeseit 1910. évi november hó 10-én, délelőtt 10 órakor az intézet első emeleti tanácstermében tartandó

rendkívüli közgyűlésre

ezenel tisztelettel meghívom.

Tárgysorozat:

1. A közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére két részvényes kiküldése.
2. Igazgatósági javaslat 3125 darab 400 — korona n. é. új részvény kibocsátása által az intézeti részvénytőkének 2,250.000 — koronáról 3,500.000 — koronára való felemelése tárgyában.
3. Az alapszabályok 6. és 145. §-ainak módosítása.
4. Felhatalmazás arra, hogy az elfogadott alapszabálymódosításokon a kir. törvényszék részéről esetleg megkívánt változtatásokat az igazgatóság saját hatáskörében eszközölhesse.

Azon tisztelt részvényesek, kik a közgyűlésen résztvenni óhajtanak, felkérem, hogy az alapszabályok 69. §-a értelmében részvényeiket folyó évi november hó 9-ig az intézet főpénztáránál elismervény ellenében letenni sziveskedjenek.

Az alapszabályok 68. §-a értelmében szavazat képes részvényesnek csak az tekintendő, kinek részvénye a közgyűlés megtartása előtt legalább 3 hóval az intézeti részvénykönyvben saját nevére beiktatva van.

Arad, 1910. évi október 26. én.

Szalay Károly, s. k.

elnök.

A rádiószívásár

alkalmával ajánlja

FISCHER SIMON

Nagy Áruház

a dusan felszereit őszi és téli áruraktárt.

Vásár alkalmával az összes raktáron lévő áruk

rendkívül olcsó árban

lesznek elárusítva.

Tessék az összes 22 ujonnan berendezett

... kirakatot megtekinteni. ...

3904